

Pretekli tork so Podrožjanci postavili svoj krajevni napis, ki bi moral po njihovem mnenju že zdavnaj stati na tem mestu. „Globasnica se prične v Globasnici in ne v Podrožju!“ opozarjajo vaščani. Za pravice in želje Podrožčanov sta se zavzela tudi podžupana Walter Gutovnik in Janez Hudl (levo). (Več na strani 2 in 3).

Pohod Srbov na Ljubljano

nt
naš tednik

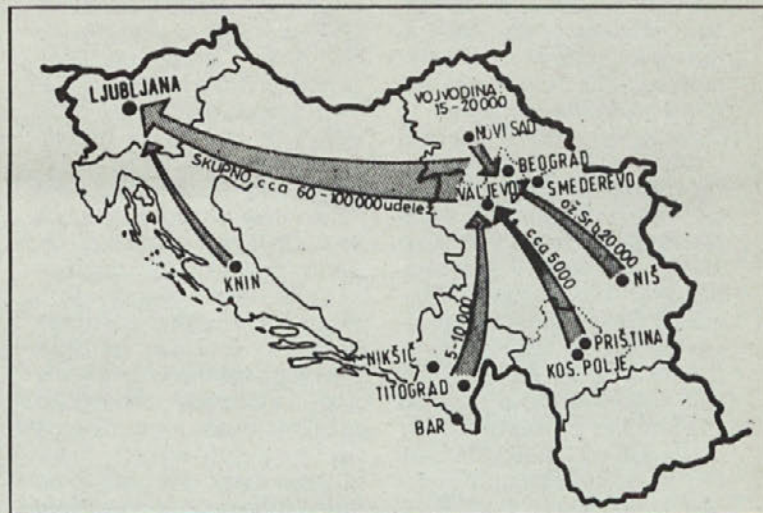
LETO XXXXI.
Številka 48
Cena 8,— šil.
(3000 din)
petek,
1. decembra 1989

Poštnina plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt/
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt/
Poštni urad
9020 Celovec

odpovedan

100.000 pohodnikov so pričakovali organizatorji mitinga v Ljubljani, katerega so premišljeno načrtovali.

V petek, 8. decembra,
ob 14.30
v Mestnem gledališču
v Celovcu

„Marijino oznanjenje“

Vstopnice dobite v predpro-
daji pri krajevnih društvih, v
Mohorjevi knjigarni, v knji-
garni Naša knjiga in v pisar-
ni KKZ.

Vsi prisrčno vabljeni!

Za petek, 1. december 1989, je bil ob 12. uri napovedan miting Srbov v Ljubljani. Slovenija je zborovanje odločno zavrnila in prepovedala. Združenje za vrnitev Srbov in Črnogorcev na Kosovo je menda želelo v Ljubljani razložiti svoj položaj in prirediti na Trgu revolucije miting 60 do 100.000 somišljenikov. Delegati slovenske skupščine so miting obravnavali kot pohod totalitarizma proti demokraciji in sprejeli kup ukrepov, da do mitinga ne bi prišlo. V sredo zvečer pa so organizatorji mitinga pohod na Ljubljano odpovedali.

Ljubljana bi bila 1. decembra pravzaprav prazna, ker so skoraj vse trgovine in gostilne zaprli, ali pa so hoteli izvesti letno inventuro. S tem so se hoteli Slovenci izogniti morebitnim konfliktom z udeleženci mitinga, ki so nameravali v Ljubljano priti z vlaki, avtobusi in osebnimi avtomobili. Toda že pri tem so nastale skoraj nepremagljive težave, saj so slovenski železničarji izjavili, da ne

bodo prevažali mitingašev. Strah pred plačanimi pohodniki je bil v Sloveniji velik, zato so varnostni organi Slovenije izdelali za celotno republiko varnostni načrt; vpoklican je bil celo del rezervnih miličnikov, ki naj bi pomagali vzdržati red in mir.

V ta namen je bil sprejet tudi sklep, da je zbiranje ljudi v skupinah večjih od 30 prepovedano. Očitno sta bila upor in vplivna beseda „zmernih“ krogov v Srbiji uspešna, saj so Srbi v sredo zvečer pohod sami odpovedali.

Višja šola za gospodarske
poklice v Št. Petru
pri Št. Jakobu v Rožu
vabi na

dan odprtih vrat

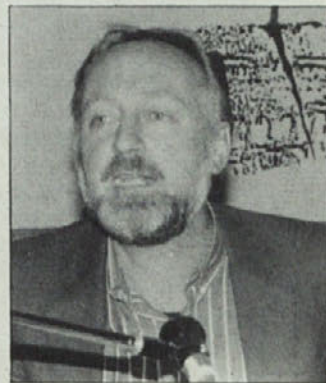
pod geslom

„NOVE PERSPEKTIVE“

Kdaj: v petek,
15. decembra 1989
ob 9. uri

Vsi prisrčno vabljeni!

V okviru cikla predavanj na temo „Manjšinska politika v Avstriji — na novi poti?“ je bila minulo sredo, 29. 11., predstavitev in diskusija z avtorji poročila rektorske konference univ. prof. dr. Dietmarjem Larcherjem in univ. as. dr. Vladimirjem Wakounigom. Tematika ni bila neaktualna, posebej še zdaj, ko je koroško zgodovinsko društvo z brošuro zavrnilo določene trditve rektorske konference. Več o diskusiji berite na straneh 8 in 9.

MI V PARLAMENTU

Ob sedemdeseti obletnici plebiscita hoče deželni glavar Haider še posebej odlikovati brambovce. Zato je na koroške državne poslance naslovil pisemce, v katerem prosi, naj se v parlamentu zavzamejo za spremembo zakona o odlikovanjih, tako da bo zvezni predsednik lahko končno poklonil še živečim brambovcem zvezno odlikovanje. V odgovoru na Haiderjevo pismo se državni poslanec Karel Smolle strinja s tem, da je treba izraziti spoštovanje možem, ki so branili koroško domovino. Istočasno pa Haiderja spomni na to, da Koroška ni bila ogrožena samo leta 1920, temveč tudi leta 1938. „Po mojem mnenju so odlikovanja vredni le tisti brambovci, ki so Koroško branili tudi pred nemško okupacijo. Pravi rodoljubi so namreč Koroško branili v vsakem slučaju, neglede s katere strani je bila naša domovino ogrožena,“ piše Smolle. Odlikovanja za takšne brambovce bi Smolle z vsjo vneto podprl. V tem smislu Haiderja prosi za seznam teh brambovcov, ker bi jih gotovo hoteli odlikovati tudi koroški Slovenci.

Prav tako v zvezi s sedemdeseto obletnico plebiscita je parlament sklenil izplačati Koroški poseben zvezno doklado v višini 40 milijonov šil. Kot smo že poročali, je Smolle zahteval podporo v višini 100 milijonov šil., tako, da bi se popravila tudi škoda, ki so jo utrpeli slovenske zadrage med časom nacistične okupacije. Takšne doklade je Koroška dobila tudi že ob prejšnjih „okroglih“ obletnicah plebiscita. S tem v zvezi je Smolle sedaj stavil vprašanje finančnemu ministru Lacini, v katere namene so uporabili te doslejšnje zvezne doklade. Smolle hoče tudi vedeti, za katere konkretne projekte je namenjena sedaj sklenjena doklada in kolikšen del bo dobila slovenska narodna skupina, ki je doprinesla bistven delež za izid plebiscita v prid Avstrije.

Kot kaže, sosveta za hrvaško

narodno skupino ne bo tako hitro. Urad zveznega kanclerja je namreč sklenil, da je tudi Robakova skupina socialističnih županov in občinskih odbornikov nadstrankarska zastopnica gradiščanskih Hrvatov in da ima kot taka pravico na del sedežev v sosvetu, ki so namenjeni za hrvaške organizacije. Socialisti bi potemtaka bili v sosvetu zastopani kar dvakrat: kot stranka in „nadstrankarski“ hrvaški socialisti. Podobna skupina hrvaških občinskih odbornikov ÖVP je doslej bila pripravljena v sosvetu zasesti samo za ÖVP predvidene sedeže. Po tem sklepu urada zveznega kanclerja bodo to njihovo stališče seveda spremenili. In za dežanske zastopnike gradiščanskih Hrvatov bi pod temi pogoji od prvotno predvidenih 12 sedežev ostalo le še kakih šest. Da bi pod temi pogoji bili pripravljeni za vstop v sosvet, ni treba verjeti. Smolle se bo skupno s Hrvaškim kulturnim društvom pomajal, da urad zveznega kanclerja revidira ta proti interesom manjšine uperjeni sklep.

Zeleni bojo glasovali proti sprejetju zveznega proračuna za naslednje leto — z eno izjemo: točko proračuna o podpori narodnim skupinam bojo podprli, ker je prišlo do zvišanja na 20 milijonov šil. — V svojem govoru je Smolle opozoril, da to zvišanje sicer še dolgo ne ustreza niti elementarnim potrebam narodnih skupin, da pa je to kljub temu korak v pravilno smer. Kritiziral je ponovna pogajanja med zvezo in deželo o dvojezični trgovski akademiji, ker so v nasprotju z določili memoranduma. Opozoril je tudi na nesoglasje v zvezi z dvojezično ljudsko šolo v Mohorjevi: zveza jo podpira, Koroški pa ni vredna niti šilinga. Istočasno pa novi manjšinski šolski zakon stane dodatnih 70 milijonov šilingov letno. Parlamentarci pa so tudi imeli možnost, se naučiti nekaj slovenskih besed — Smolle je govoril v obeh jezikih.

Rudi Vouk

Deželna vlada bo še enkrat obravnavala podporo Mohorjevi šoli

Ker je koroška deželna vlada zavrnila Mohorjevi ljudski šoli vsakršno finančno podporo, je državnozborski poslanec Karel Smolle odšel na pogovor k zastopnikom treh koroških strank.

Na teh pogovorih so vsi trije zastopniki koroških strank — Ambrozy, Haider in Zernatto — obljubili državnozborskemu poslancu Smolletu, da bodo to vprašanje ponovno obravnavali v koroški deželni vladi, vodstvo Mohorjeve ljudske šole pa naj bi ponovno (tretjič!) vložilo prošnjo za finančno podporo pri koroški deželni vladi. Kljub temu, da je Smolle zagrozil z bolj ostrim nastopanjem na področju manjšinske politike v primeru, da bi prišlo do enostranske razrešitve memoranduma s strani koroške deželne vlade in odpovedi finančne podpore Mohorjevi ljudski šoli, je deželni glavar Haider izjavil, da te grožnje ne more jemati resno.

Vprašljivo pa je, kako resno lahko jemljemo deželnega glavarja Haiderja samega, ki je v pogovoru z državnozborskimi poslancem Smollejem obljubil, da bo deželna vlada še enkrat obravnavala vprašanje glede podpore šoli. Dan pozneje pa je Haider v slovenskem radiju izjavil, da Mohorjeva šola, tako kot tudi druge privatne šole, s strani dežele ne bo dobila podpore. Prav tako dvomljiva je verodostojnost izjave predsednika ÖVP Zernatta, ki je celo pismeno zagotovil, da se bo zavzel za podporo Mohorjevi šoli.

V zelo napeti atmosferi je prišlo tudi do pogovora z namestnikom deželnega glavarja dr. Petrom Ambrozyjem. Pogovor Smolleta s kulturnim referentom Ambrozyjem je tekel primarno o možnostih finančne podpore Mohorjevi ljudski šoli. Do sprostitve pogovora je prišlo, ko je Ambrozy potrdil pripravljenost nadaljne obravnave te teme v deželni vladi. Poleg tega je Smolle apeliral, da bi bilo potrebno v kulturnem proračunu postaviti nove akcente, kar je potrebno tudi pri manjšinski politiki. „Mera za razvoj narodne skupnosti mora biti potreba, zato pa je potrebna tudi določena preusmeritev“, je dejal Smolle. Nadalje se je poslanec Smolle v pogovoru z Ambrozyjem zavzel za stalni pogovorni forum med manjšinskimi zastopniki in zastopniki strank na Koroškem.

Predsednik ÖVP Christof Zernatto je v pogovoru z Smollejem dejal, da zanj realizacija trgovske akademije ni problem, vendar bi si želel, da bi ta bila ne le dvojezična, ampak zaradi gospodarske smiselnosti v prostoru

Alpe-Jadran trojezična. Tako kot zastopnika SPÖ in FPÖ je tudi Zernatto obljubil, da bo prišlo vprašanje finančne podpore Mohorjevi ljudski šoli še enkrat na dnevni red. Deželni glavar Haider je predlagal rešitev manjšinskih vprašanj v t. i. velikem paketu. V njem si Haider predstavlja realizacijo dvojezične trgovske akademije in finančno podporo Mohorjevi ljudski šoli, za kar je prepričan, da bodo pristali vsi politični dejavniki na Koroškem.

Starši otrok, ki so prijavljeni k pouku v Mohorjevi ljudski šoli, so se obrnili tudi na deželnega svetnika Herberta Schillerja kot šolskega referenta pri deželni vladi. Le-ta jim je obljubil, da se bo zavzel za podporo tej konfe-

Na ukaz okrajnega glavarstva Velikovec je bila zjutraj 22. novembra 1989 vas Podroje praktično priključena Globasnici, saj je cestna uprava prestavila krajevni napis Globasnice v sredino Podroja. Takoj se je v Podroju sestala iniciativna skupina, ki je zbrala 54 podpisov proti temu samovoljnemu koraku okrajnega glavarstva.

Bernard Sadovnik in Kristijan Koren sta govornika iniciative, ki se bori proti temu, da Podroje kratkotalno izbrišejo in jih priključijo h Globasnici. Podroje imajo svojo identiteto in lastno vaško življenje in zato pravico, da

Deželni svetnik Herbert Schiller je napram zastopniku združenja staršev Mohorjeve ljudske šole mag. Stefanu Kramerju in tajniku NSKS mag. Marjanu Pippu izjavil, da se bo v deželni vladi zavzel za podporo Mohorjevi šoli.

sionalni šoli. Starši so utemeljevali svoje ravnanje s tem, da je bila zahteva s strani slovenskih organizacij vedno jasna, in sicer da je treba ustanoviti javno dvojezično ljudsko šolo. Ker pa ni bilo niti te možnosti, da bi ena sama ljudska šola v Celovcu ponudila dvojezični pouk, je bila Mohorjeva družba prisiljena nastopiti samoiniciativno.

V zadevi o realizaciji dvojezične trgovske akademije bodo 14. decembra tega leta potekali na Dunaju pogovori, pri katerih bodo navzoči zastopniki koroške deželne vlade, minister pri uradu zveznega kanclerja Ettl ter ministrica za šolstvo Hawlicek.

Tajnik NSKS mag. Marjan Pipp je ob tem dejal, da se Na-

rodni svet v zadevi trgovske akademije ne bo več pogovarjal, ker je bilo to vprašanje rešeno že v okviru memoranduma. Mag. Pipp je še opozoril: „Stranke bodo morale dati le odgovor, ali priznajo memorandum ali ga enostransko zavrnejo kot pravnomočno pogodbo, ki je bila sklenjena med zvezno vlado in osrednjima organizacijama.“ Glede odrekanja finančne podpore Mohorjevi ljudski šoli pa je Pipp dejal, da je to le vprašanje verodostojnosti koroških strank, ki so prej delno celo pismeno zagotovile, da se bodo zavzele za podporo dvojezične ljudske šole. V primeru, da bo deželna vlada enostransko odstopila od svojih zagotovil, bo NSKS prisiljen zav-

zeti novo linijo v manjšinski politiki in to z vsemi posledicami.“

Vodstvo Mohorjeve ljudske šole bo ponovno vložilo prošnjo koroški deželni vladi; po tem dejanju pa bo NSKS nemudoma začel z uradnimi pogovori s strankami na to temo.

H. St.

Prošnjo Mohorjeve družbe je obravnavala in odklonila koroška deželna vlada, ki bo o tej zadevi zdaj še enkrat razpravljala. Pretekli teden smo pomotoma zapisali, da je o tem sklepal deželni zbor.

Uredništvo

Tudi ob koncu vasi so Podroječani postavili svoj krajevni napis.

Vas Podroje se bori za svoje ime in identiteto!

tudi v prihodnje ostanejo samostojna vas. Tako mnenje zasto-

pajo vaščani, ki so pretekli tork s protestno akcijo opozorili na

krivičnost, ki se jim godi. V Podroju so vaščani sami postavili krajevni napis; njihova zahteva pa je, da napis kaj kmalu zamenja s pravim občinska ali cestna uprava.

S Podroječani sta bila solidarna tudi podžupana EL Janez Hudl in Walter Gutovnik ter občinski odbornik Raimund Greiner. Podžupan Janez Hudl je ob priliki dejal: „To je tipičen primer, ko uradi odločajo mimo prebivalcev. Take samovoljne odločitve odklanjamo in podpiramo Podroječane, ki izražajo upravičene zahteve. Na občini jih bomo na vsak način podprli.“

Kaj se bo zgodilo s krajevnim napisom, še ni jasno. Vsekakor pa je javnost postala pozorna na problem; okrajno glavarstvo v Velikovec bo verjetno tokrat le težko odločilo mimo in proti volji prebivalcev.

Mohorjeva:

Mesto Celovec in dežela sta dolžna ustanoviti in podpreti dvojezično ljudsko šolo v Celovcu

V tiskovni izjavi je ravnatelj Mohorjeve dr. Anton Koren zavzel stališče o sporu v zvezi s podporo Mohorjeve ljudske šole.

V medijih je deželni glavar Haider primerjal ustanovitev Mohorjeve ljudske šole s polomijo obrata v Magdalenu in utemeljil zavrnitev finančne podpore s tem, da na Koroškem ne bo smel nihče več pričeti projekta brez natančnega investicijskega načrta. Deželni glavar je menil, da je ravno problem v zvezi z Magdaleno pokazal, da se podjetja v finančnih krizah takoj obrnejo na pomoč na deželo.

Ne da bi se ravnatelj Mohorjeve družbe dr. Koren spuščal v debato škandala pri Magdalenu, je menil, da je Haider močno zgrešil in da očitno dvomi o boniteti Mohorjeve. „Morda vidi deželni glavar v tem možnost, da skuša zapreti vrata Mohorjevi ljudski šoli iz načelnih razmišljanj. Zakon o privatnih šolah predvideva, da dobi le tista privatna šola pravico javnosti, kjer ima lastnik šole dosti finančnih sredstev za vzdrževanje le-te.“

Kot predsednik koroškega deželnega šolskega sveta bi moral deželni glavar Haider vedeti, da je deželni šolski svet po intenzivnem preverjanju ugotovil, da je šolo moč ustanoviti brez pomislekov.

Bistvo problema pa je v tem, da bi tako dežela kot tudi celovška mestna občina morali že zdavnaj v Celovcu poskrbeti za javno dvojezično šolo. Ker pa do tega ni prišlo, se je Mohorjeva odločila za samoiniciativo. Ravnatelj Mohorjeve dr. Koren poudarja, da bi subvencija s strani dežele in mestne občine znašala po 2 milijona šil. od skupno 9 milijonov šil. investicij. Proračuni drugih šol, katere bi lahko primerjali z Mohorjevo ljudsko šolo, imajo v proračunu predvidenih po 25 do 30 milij. šil. Gre torej le za kritje investicijskih stroškov, saj mora stroške vzdrževanja nositi lastnik šole sam.

Sramotno pa je, da deželni glavar in predsednik deželnega šolskega sveta prenaša polemiko na hrbte šolskih otrok.

Predstavitve knjige „Avstrija naš poslovni partner“

Gospodarski vestnik je v sodelovanju s predstavništvom Gospodarske zbornice SFRJ v Celovcu in v kooperaciji z Zvezo slovenskih zadrug izdal brošuro „Avstrija naš poslovni partner“. Publikacija je prvi obširnejši izbor člankov o gospodarskih temah; njihovi avtorji pa so skoraj izključno koroški Slovenci. Slovenska brošura, prva take vrste, je posebno uporabna za koroške slovenske gospodarstvenike, hkrati pa je primerna kot darilo različnim jugoslovanskim poslovnim partnerjem, ki z Avstrijo že sodelujejo ali morda nameravajo tu ustanoviti kako podjetje.

Ob predstavitvi zanimive brošure je navzoče pozdravil poslovodja Zveze slovenskih zadrug dipl. trg. Joza Habernik. Pristotne je opozoril, da v

Samo od kulture ne bomo preživeli

javnem življenju koroških Slovencev prevladujeta politika in kultura, medtem ko na gospodarstvo, kjer smo tudi pre malo kreativni, velikokrat pozabljamo. Habernik je izrazil željo in hkrati pozval, da v bodoče sodeluje pri izdajanju podobnih strokovnih brošur čim več avtorjev.

Predstavniki Gospodarskega vestnika Slobodan Sibinčič je ob tej priliki dejal, da so gospodarstveniki tako v Avstriji kot tudi v Jugoslaviji spoznali potrebo po taki brošuri in so se zato na hitro odločili za izdajo le-te. Tudi on je potrdil mnenje J. Habernika, da samo od kulture slovenski narod ne bo mogel preživeti.

Predsednik Gospodarske zbornice SFRJ v Celovcu dr. Rudi Kropivnik je opozoril, da ima brošura namen na kratko informirati o posameznih strokovnih vprašanih predvsem slovenske gospodarstvenike. Knjiga ni povsem znanstvena publikacija, marveč je začetek bolj poglobljene dejavnosti slovenskega izobraževanja na tem področju.

Besede zahvale je avtorjem izrekel predsednik Zveze slovenskih zadrug Mihi Antič, še posebno pobudniku predstavljene knjige dr. Rudiju Kropivniku. H. St.

Na primeru ukinitve tovarne celuloze OBIR in MAGDALEN moramo spoznati, kako so nekateri politiki vplivali oz. skušali vplivati na gospodarske odločitve in pri tem doživljali oz. doživeli popoln polom. V primeru tovarne celuloze v MAGDALENU je gospodarška študija pokazala, da proizvodnja v bodoče ne bo na noben način rentabilna, pa četudi se poveča kapaciteta za 3-krat, od 30.000 na 100.000 ton letno. Dogovorili so se za socialni program za delavce in proizvodnjo ukiniti. Nato pa so prišli na plan politiki, ki tem gospodarskim računnicam niso hoteli verjeti. Našli so si pustolovca Willhelma Papsta in z njegovo pomočjo začeli največjo gospodarsko pustolovščino na Koroškem. Tudi deželni glavar Haider jo je sprva podpiral. Bil je mnenja, da avstrijske tovarne celuloze držijo skupaj, se pravi, da so povezane v zaključeno skupnost in tako niso zainteresirane imeti v Avstriji konkurenco. Ta argument je očitno politike in večino Korošcev prepričal, a bil je brez vsake ekonomske računice. Tako so imeli v primeru MAGDALEN gospodarstveniki prav in zdaj trdijo, da zadeva MAGDALEN ni gospodarski kriminal, ampak največja neumnost koroških politikov, ki so se vmešavali v stvari, za katere niso usposobljeni.

V primeru tovarne OBIR je bilo s strani deželne vlade jasno povedano, da bodo pustili podjetje zaradi problema ekologije deset let pri miru. Zdaj, ko je ta doba pretekla in za varstvo okolja ni bilo nič storjenega, pa so se pristojni zopet zanašali na politiko. Ta jim je sprva obljubljala, da bo več kot četrtno obnove tovarne podprla s subvencijami. Sprva je vodil tovarno strokovnjak iz Slovenije Koselj, nato pa je to mesto

Politika v gospodarstvu

prevzel domač politik brez prejšnje prakse v takem poslu. Sledilo je šest do sedem let taktiziranja. Čeravno je bilo od vsega začetka jasno, da tudi v OBIRJU dvig letne proizvodnje od 30 na 100.000 ton letno ne bo zagotovil rentabilnega poslovanja, saj se ta začne šele ob letni proizvodnji prek 200.000 ton, sta tako poslovodeči kot lastnik vedno zagotavljala, da bo do investicije na Rebrci prišlo. V resnici pa so le zavlačevali in taktizirali — po domače pa bi temu rekli, da so dajali „prazne obljube“. Rezultat takega postopanja je zaprtje tovarne ter prelaganje odgovornosti od poslovodečih na politike, od tam pa zopet na lastnika ter na poslovodeče. Delavci in nastavljeni pa so ostali na suhem.

Znani avstrijski časopis KURIER se je pred nedavnim v posebnem članku ukvarjal s temo: „Politiki in gospodarstvo“. Ugotovil je, da mnogi politiki sedijo v raznih nadzornih odborih gospodarstva, kjer bi morali nadzirati poslovanje, pa kljub temu še sami nimajo osnovnih pojmov o učinkovitem nadziranju in o gospodarjenju na sploh. Iz tega KURIER sklepa, da takih politikov ne bi smeli voliti v nadzorne odbore in jim poverjati odgovornih gospodarskih funkcij. KURIER je vprašal politike, ki so zastopani v nadzornih odborih, kaj na primer pomeni cash-flow (izg. keš-flou) podjetja, kaj so obratna sredstva (Umlaufvermögen), kaj so predvidene obveznosti, kaj so skladi itd. Vprašal je deželnega

glavarja Nižje Avstrije, Ludwiga, prejšnjega namestnika deželnega glavarja na Koroškem Knafla ter druge politike v nadzornih odborih in dobil odgovore, ki dajo misliti. Tako je Knafel na vprašanje, kaj so obratna sredstva, dejal, da so to stroški investicij in personalni stroški. Na vprašanje, kaj so skladi in kaj so predvidene obveznosti, pa sploh ni vedel odgovora. Deželni glavar Ludwig je na vprašanje, kaj je cash-flow odgovoril, da je to dobiček podjetja. Drugi politik je na vprašanje, kaj so obratna sredstva, odgovoril, da je to celoletni finančni pretok v podjetju.

Vse te prej omenjene izraze preberemo v raznih bilancah. Zastavlja se vprašanje, kako naj član nadzornega odbora kontrolira poslovanje, ko dobi v roke bilanco, če niti ne ve, kaj različne pozicije v bilanci pomenijo. Da pa bodo naši bralci razumeli, kaj cash-flow pomeni, naj jim na kratko razložimo: cash-flow je tista vsota denarja, ki je podjetju dejansko vsako leto na razpolago. Premoženje podjetja se deli v osnovna sredstva (Anlagevermögen), to so poslopja, stroji, vozila itd., in v obratna sredstva (Umlaufvermögen), kot so to terjatve, blagajna ter dobropisi na banki.

Predvidene obveznosti so obveznosti do dolžnikov, ki bodo verjetno še nastale, svoj izvor imajo v bilančnem letu. Skladi so sredstva, ki so se pripisala lastnemu kapitalu iz dobičkov oz. tista, ki so za to namensko vezana, kot na primer za investicije.

Če si predstavljamo način poslovanja trafikanta, ki deluje v najetem prostoru ter skozi celo leto plačuje vse v gotovini, je njegov cash-flow koncem leta tisti višek denarja, ki ga ima v svojem predalu (blagajni) več kot na začetku leta.

Pliberk: leta 1990 bodo končno popravili ceste na Brege, v Breško vas in v Dobrovo

V letu 1990 bo mestna občina Pliberk končno popravila oz. asfaltirala tudi ceste iz Doba na Brege, iz Šmihela v Breško vas in iz Doba v Dobrovo. To je bil namreč predpogoj Enotne liste, da je dala soglasje k dodatnemu proračunu za leto 1989, ki bo znašal 70 milij. šilingov.

Andrej Wakounig (EL) je zahteval, da se ti projekti začnejo takoj načrtovati, saj so ceste v slabem stanju. Ker sta bili socialistična frakcija in ljudska stranka pripravljene v letu 1990 izvesti te projekte, je tudi EL dala soglasje k dodatnemu letnemu proračunu. Za splošni letni proračun je Andrej Wakounig ugotovil, da so se dohodki iz obratnega davka proti pričakovanju v letu 1989 zmanjšali; tako bo potrebno pri iz-

datkih bolj varčevati. Ker bo z davčno reformo dohodkov iz obratnega davka še manj, bo morala tudi uprava mestne občine bolj varčevati. „Načela varčevanja ne smejo veljati samo za občane, ampak tudi za upravo,“ je dejal Wakounig in hkrati opozoril na primer, kako se občina Pliberk letno odpove 500.000 šilingov, ker ne nastavi dvojezične otroške vrtnarice, katero bi plačevala zveza.

Občinski svet je na zadnji seji sklepal še o nakupu zemljišča za teniško igrišče v Šmihelu (250.000,—), o nakupu hiše v Schloßgasse v Pliberku (450.000,—) ter razdelili dela v višini 3 milijone šilingov za popravilo ljudske šole v Libučah.

S. K.

Zaščitni zakon za Slovence v Italiji v pripravi

Osnutek zaščitnega zakona za Slovence v Italiji, ki ga je pripravil minister za deželna vprašanja Maccanico in ga je vlada odobrila 17. novembra, bo skušala Slovenska skupnost z vsemi sredstvi korenito in bistveno izboljšati. Ne misli ga že vnaprej in v celoti zavrniti, saj gre za prvo uradno dejanje italijanske vlade na tem področju. Zato hočemo verjeti, da gre tokrat zares. Vendar pa bo šele tik pred koncem zakonodajnega postopka mogoče ugotoviti, ali je besedilo za slovensko narodnostno skupnost sprejemljivo ali ne.

Takšno stališče je oblikovalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti na seji 22. novembra v Gorici. Deželni tajnik Ivo Jevnikar je v uvodnem poročilu prikazal razlike med sedanjim osnutkom in neuradnim besedilom, ki je krožilo med politiki spomladi. Ponovil je protest, ker vlada ni pritegnila manjšine k sooblikovanju besedila ali vsaj k izreku mnenja, pa čeprav gre za temeljno vprašanje njenega razvoja. Posebno žalostno pa je dejstvo,

da je besedilo v več točkah poslabšal predsednik deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine Biasutti, zaradi česar je SSK že pisмено protestirala, zdaj pa zahteva tudi utemeljitev. Tajništvo je že zaprosilo za potrebna sestanka v zvezi s tema vprašanjema z deželnima vodstvoma Krščanske demokracije in Socialistične stranke.

V široki razpravi, v katero so posegli Damijan Paulin, Rafko Dolhar, Bojan Brezigar, Miro Oplet, Andrej Bratuš, Marjan Terpin, Karlo Breša, Branko Čarnic in Damjan Terpin, je prišlo do ostrih kritik glede ravnanja A. Biasuttija, ki ni v skladu s političnim sporazumom sedanje deželne večine. Razpravljalci so analizirali tudi druge negativne vidike Maccanicovega osnutka.

Besedilo je v marsičem protislovno in nepopolno, saj izpušča pomembna poglavja o zaščitni problematiki na področju gospodarstva, v zvezi s televizijo, sodelovanjem manjšine pri uresničevanju in dopolnjevanju določil idr. Raven zaščite pada pod raven Londonskega memoranduma in Osimske pogodbe, kar je povsem nesprejemljivo. Med pripadniki manjšine se delajo razli-

ke na podlagi mestne četrti ali občine, v kateri živijo, pa tudi na podlagi pokrajine. Nekateri kraji, od Podgore do mestnih jeder in vsa Kanalska dolina, so brez vsake zaščite. Uvaja se preštevanje!

Besedilo, ki vsebuje tudi pozitivna določila, bo podrobno proučila strankina deželna pravna komisija, ki bo skupno s tajništvom izdelala pripombe. Zbor slovenskih izvoljenih predstavnikov, za katerega je dala pobudo Slovenska skupnost, pa naj bi oblikoval temeljno enotno načelno stališče do vsebine zakonskega osnutka.

Slovenska skupnost bo izvedla še druge pobude: pričakuje pa tudi jasno stališče soprodpisnice Memoranduma in Osimskih sporazumov, torej s strani oblasti v matični domovini in s strani jugoslovanske vlade.

OBIR: delavci so prenehali z gladovno stavko

Ali je alternativna „Delavnica prihodnosti“ res rešitev?

Po novici, da bo Slovenija papir prispevela k „socialnemu paketu“ za bivše delavce in nastavlence tovarne Obir 26 milijonov šilingov, je četverica v tovarni nehala z gladovno stavko. Toda kmalu nato se je izkazalo, da novica ni resnična in da o 26 milijonih ni bilo nikoli govora; Slovenija papir more razpravljati o možni podpori le na osnovi bilance, ki pa ni ravno najboljša.

„Komite stavkajočih“ je zdaj sam podvzel ukrepe in ustanovil t. i. „delavnico prihodnosti“, ki naj bi v poslopih tovarne Obir nudila delovna mesta. Vodja „delavnice prihodnosti“ Del Vedernjak je predstavil načrte skupine. Glavna zahteva se glasi, da delovna mesta ostanejo v poslopih tovarne Obir.

„Delavnica prihodnosti“ hoče preveriti, ali je možno proizvajati v tovarni Obir tudi nebeljeno celulozo. Takoj zdaj pa imajo v načrtu začeti popravljati stara kolesa, katera bodo nato nudili oz. posojali turističnemu sektorju v Podjunu. Na trasi, kjer je nekdanji vozil fikej, pa hočejo zgraditi pot za kolesarje. Delavci bi lahko po besedah Dela Vedernjaka popravljali tudi kulturni dom v Žitari vasi. Kmete v regiji pa bi radi usmerili v produkcijo alternativnih produktov, predvsem v proizvodnjo

akcijo ni vključil, kar „komite stavkajočih“ obsoja. Očitno je obratni svet spoznal brezizhodni položaj za tovarno in ne vidi smisla v takih iniciativah.

Socialni paket dežele

Dežela Koroška je pod pritiskom javnosti le pristala na izredno pomoč delavcem tovarne Obir: za vsakega delavca, ki najde novo delovno mesto, prispeva dežela polletno plačo, za vsako novo delovno mesto pa nudi 200.000 šilingov podpore. Dežela upa, da bo s tem vsaj delno pomagala brezposelnim delavcem.

V poslopih tovarne OBIR naj bi tudi v prihodnje našli delavci zaposlitev v okviru delavnice prihodnosti in popravljali kolesa.

Južni Tirolci sodelujejo tudi s Slovenci v Trstu

Slovenska skupnost je imela v četrtek, 23. novembra, v gosteh uradno delegacijo prve svetovalske komisije avtonomne pokrajine Bozen, katero je vodil predsednik Franz Pahl (Južnotirolska ljudska stranka — SVP), v njej pa so bili še Kusstatscher (SVP), Viola (KPI), Eva Klotz (Union für Südtirol), Holzmann (MSI), Tribus (Zeleni) in dva funkcionarja.

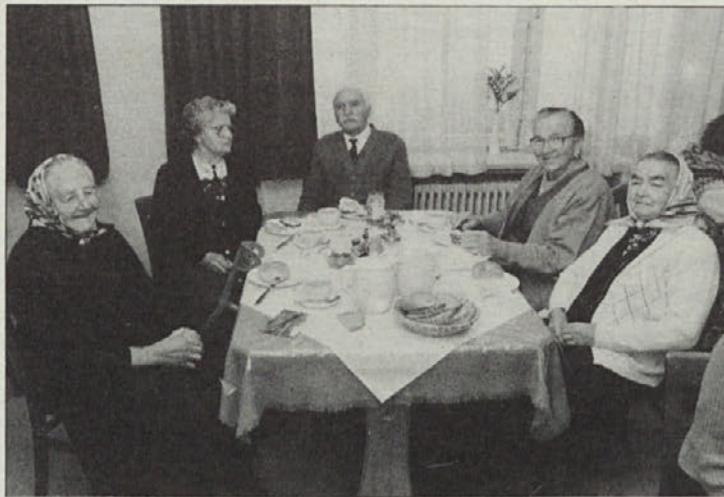
Komisija je imela na programu obisk na visoki šoli za prevajalce v Trstu, želela pa se je srečati tudi s slovensko stranko, da bi spoznala problematiko naše narodnostne skupnosti. Četrtekovo srečanje je bilo v Gorici. Deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar je obširno razložil novosti v zvezi z zaščitnim zakonom; v poglobljeni razpravi pa so poleg gostov sodelovali še člani vodstva SSK in izvoljeni predstavniki Brezigar, Tul, Oplet, Lokar, Harej, Dolhar, Špacapan, Terpin, Bratuš, Brešan, Terčon in Damjan Terpin. Razgovor se je dotaknil še vprašanja asimilacije, šolstva, razlaščanja, mednarodnih odnosov, političnih razmer. Iz vrst južnotirolskih gostov je prišla pobuda, da bi z resolucijo v Boznu podprli prizadevanje za pravičen zaščitni zakon.

Po razpravi sta se obe delegaciji udeležili prazvedbe Vrabčeve opere Tolminski puntarji.

V petek, tik pred odhodom domov, je delegacijo sprejel na sedežu deželnega sveta v Trstu še deželni svetovalec SSK Bojan Brezigar.

Narava se je odela v pisane barve, Dom v Tinjah pa nas je zopet vabil na dopustniške dneve. Zdaj je listje skoraj že odpadlo. Le hrast je obdržal še nekaj listov, podobno kot macesen, ki še zadržuje svoje igle.

Tudi za nas je prišla jesen našega življenja. Pa smo se zopet podali v naš drugi dom, v Tinje. Zbralo se nas je 45, med njimi samo dva moža. Naš namen je, da se odpočijemo, sprostim, poveselimo in izvedemo kaj novega, saj se mora

Udeleženci so se imeli zelo lepo v Tinjah

piti vse srečke. Tombolo je vodil novi tinjski župnik Marko Jernej. Bilo je zelo napeto. Prvo nagrado, televizor, je odnesla mlada Radišanka. Drugi dobiček pa je zadela tinjska Lonca. To je zaslužena nagrada za delo, ki ga ima z nami. Za misijone smo menda zbrali okrog 10.000 šil.

Tinjski dopustniški dnevi so tudi izobraževalni dnevi. Udeležba pri izobraževalnem programu je prostovoljna.

Udeleženkam Elizabeti, Marijam in Katarini smo zapeli in voščili za njih osebne praznike. Zadnji dan pa smo v naši sredini odkrili še eno slavljenko, skrito pesnico in pisateljico, Eliza-

Dopustniški dnevi v Tinjah korakajo v drugo desetletje!

človek učiti celo življenje. Zjutraj in zvečer se zberemo k skupni molitvi. Smo kot ena, velika družina. Pa ne mislite tisti, katerim gre „žbranje“ na živce, da moraš v Tinjah cel dan samo moliti. Pridite prihodnjič med nas in doživeli boste nekaj lepega.

Zbrali smo se 4. novembra najprej pri dobri večerji; nekaj udeležencev je prišlo tudi pozneje. Ob zopetnem snidenju smo se iskreno veselili.

Tinje so nam nudile bogat kulturni program. Že v ponedeljek, 6. 11., je imel g. Schaschl iz Glinj pri Borovljah prvo diapredavanje. Naslovil ga je „Z ljubeznijo gledati lepote božjega stvarstva“. Avtor, ki je pravi mojster, je svoje fotografije tudi razstavljal do 17. 11.

Dva dni pozneje je dr. Peter Haderlap pokazal diapozitive o kapniških jamah v Obirju. Kako zanimivo, da tudi koroške gore skrivajo našim očem toliko lepega. Morda spi tudi kralj matjaž v Peci v takšni dvorani.

Mikavno je prisluhniti pripovedovanju starejših, ki so doživeli toliko težkega; včasih povedo tudi kaj lepega in veselega, zapeti pa znajo tudi kako staro, že skoraj pozabljeno pesem.

Tudi martinovanje smo prijetno praznovali. Obiskali so nas trije misijonarji, med njimi je bil oče Jože Cukale, o katerem večkrat beremo v Misijonskih obzorjih. Na Martinovo zvečer je otroški vrtec priredil procesijo z lučkami skozi vas v farno cerkev. Pohoda so se udeležili tudi starši in sorodniki. Sledila je maša v polno zasedeni cer-

kvi, katero so oblikovali otroci sami. Ideja novega župnika je odlično uspela.

13. novembra so prišli med nas g. dr. Pavle Zablatnik. Govorili so nam o jeseni v naravi in o jeseni našega življenja. Vse prehitro nam je čas minil. Zvečer smo se zbrali v kapeli ob priprošnji za duhovne poklice. Z g. Gotthardtom sta somaševala g. Jože Kopeinig in g. Florian Zergoj. Ob priliki so med nas prišli tudi g. Opetnik in nam pokazali lepe diapozitive o Medžugorju.

15. in 22. nov. so prišli v Tinje tudi politiki. Razpravljali so o tem, ali je manjšinska problematika v Avstriji na novni poti. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička in vsiljuje se mi mnenje, da se razmere počasi le spreminjajo. Najbolj prepričljive so bile besede žpk. Holmarja, ki je poudaril, da je družina osnovna celica našega naroda. Starši in stari starši nosijo vso odgovornost za naše preživetje. Koroška, zibelka slovenstva, ne sme izumreti!

Tudi tokrat nas je obiskala godba na pihala iz Šmihela. Ob tej priliki smo se stari pošteno razvedrili in nekatere so zasrbele tudi pete.

V Tinje nas je prišla obiskat tudi gospa dr. Metka Klevišar iz Ljubljane. Predavala nam je, kako udomačiti bolezen. Tudi sicer je o zdravju še tekla beseda. Iz Celovca je prišel zdravnik, ki nam je spregovoril, kako tudi v starosti ostati zdrav. Gospa Tatjana Angerer iz Kotmare vas pa nam je prišla predavati o zdravi prehrani v zrelejših letih.

Razveselili smo se tudi pevске skupine „Vaščani pojo“, ki so pred kratkim izdali svojo prvo kaseto. Če skupine še ne poznate, vam povem, da so prav posebne vrste. Ne nastopajo na odru strumno kot drugi zbori, ampak se vsedejo okrog mize in ob kozarcu vinca sproščeno prav po domače zapoje stare, že skoraj pozabljene pesmi.

Gospod Schaschl je prišel še drugič med nas. Pokazal je lepe diapozitive, katere je posnel ob priliki romanja z neko skupino v Assisi in Rim. Gospod Janko Lampichler pa je podobe na platnu povezoval z besedo.

Večkrat nam je Majdi Blüml prebirala iz knjige Jakoba Alešovca „Kako sem se jaz likal“. Vsebina te stare knjige, ki danes služi za razvedrilo, nas seznanja, kako so se Kranjci v prejšnjem stoletju učili nemščine.

Ogledali smo si tudi nekaj slovenskih filmov, pa tudi televizijo smo imeli na razpolago. Tudi plesna učiteljica je prišla štirikrat med nas, ob popoldnevih pa smo hodili na sprehode ali pa počivali.

22. nov. je bila na programu že tradicionalna hišna tombola. Nekateri so prinesli dobitke že s seboj, drugi pa so jih zbirali pri znancih. Največ jih je zopet nabrala gospa Jernej iz Šentvida. Vsem darovalcem izrekamo „Bog lonaj!“ Darovali ste za dobro stvar! Tombola je bila letos nekoliko drugačna kot doslej. Letos sta na svojega dobitnika čakala tudi barvni televizor in radiorekorder. Hvala tudi vam, zunanjim, ki ste pomagali poku-

beto Morak, ki nam je brala iz svojih del. Po domače Klemenova mama iz Šentpetra na Vašinjah je slavila 89. rojstni dan. Občudujemo njih spomin in njihovo skromnost. Da bi jih Bog še dolgo ohranil zdrave med nami in da bodo mogli še nadaljevati s pisanjem spominov o preteklih hudih časih in dobrih ljudeh.

20. novembra nas je Sienčnik popeljal s svojim avtobusom po Podjuni. Spremljala sta nas Majdi in Martin. Pa tudi stric je imel s seboj svoj fotoaparatus, da nam bo imel drugo leto spet kaj pokazati. Oglasili smo se na Suhi, v Šmihelu, si ogledali grad v Globasnici in obiskali sestro Moniko v Pliberku.

Vse prehitro je minil čas. Vrnili smo se na naše domove. Ostali bodo lepi spomini na letošnje srečanje v tinjskem Domu. Ob slovesu smo si želeli, na svidenje prihodnje leto. Vabimo tudi mlajše, pridružite se nam!

Ob koncu pa še zahvala vsej tinjski družini. Najprej rektorju g. Kopeinigu, ki opravljajo ogromno dela, a nas vedno nasmejani pozdravljajo. Hvala tudi Majdiji, ki nas je spremljala; hvala kuharici Ančki in njenim pomočnicam, ki so tako dobro kuhale in skrbele za naš telesni blagor; hvala tudi Eriki v pisarni, ki nam je vedno ustregla in drugim tinjskim fantom. Pa še posebna zahvala Lonci, ki nas je tolikokrat zvečer „vahtala“ in nam tako lepo stregla.

Še enkrat, iskren Bog lonaj!

HMR

Župnik Niko Marktl — 90-letnik

Redek jubilej je praznoval rožeški župnik duhovni svetnik Niko Marktl 5. dec. letos: po železni maši, ki jo je obhajal letos poleti, je zdaj praznoval svoj 90. rojstni dan.

Rodil se je 5. dec. 1899 pri Maravdnu nad Šmiklavžem pri Rudi. Po ljudski šoli so ga kot nadarjenega fanta zapejlali na višjo šolo v Celovec, od koder je moral kot 17-letni fant k vojakom in je gimnazijo zaključil zaradi plebiscita v Kranju.

1. oktobra 1920 se je vpisal jubilanat na bogoslovje v Mariboru, od koder se je vrnil leto navrh v semenišče v Celovec, kjer ga je knezoškof Adam Hefter posvetil dne 6. julija 1924 v duhovnika.

Kaplanovati je začel v Hodišah, v letih od 1925 do 1929 je bil provizor v Slovenjem Plajberku, nato pa do leta 1941 župnik v Medgorjah. Na cvetno nedeljo ga je namreč ugrabila Gestapo — bil je tri tedne v zaporu v Celovcu. Vojni čas je preživel v Slomškovem Šentandražu v Labotski dolini, nato pa je bil nekaj mesecev spet župnik v Medgorjah.

Od 27. februarja 1946 pa vse do danes je župnik v Rožku. 65 let duhovniške službe — od teh 43 pri nas v Rožku! V rožeški fari ni najti družine, ki še ne bi imela stika z gospodom župnikom — od zibelke do groba je kot duhovni spremljevalec sledil pre mnogim, jih spodbujal, tolažil in se jih spomnil v molitvi in sveti daritvi. Skromen dokaz hvaležnosti je častno članstvo

kulturnega društva „Peter Markovič“, ki obhaja letos svojo 10-letnico, in podelitev častnega prstana občine Rožek in poimenovanje za častnega občana leta 1984.

Zaradi visoke starosti se je g. Niko Marktl preselil v Zavod šolskih sester v Šentpetru, od koder še vedno z vso vnemo oskrbuje svojo faro, ki jo dnevno obiše, bere sv. maše in skrbi za red v pisarni.

Jubilant je starosta naših duhovnikov na Južnem Koroškem in navdušen poverjenik Mohorjeve družbe; kot mlad župnik si je nabral lepo število udov Mohorjevih knjig, ki jih skrbno neguje in skrbi za to, da število ostane kar na isti višini kot tedaj, ko še ni bilo povsod radia in nikjer televizije. G. župniku Niku Marktlu želimo ob lepem življenjskem jubileju vse dobro, mnogo zdravja, sreče in zadovoljstva in mu kličemo na še mnoga leta — ad multos annos!

FK

Trdnjava slovenstva v Gradcu?

Ob 15-letnici Kluba slovenskih študentk in študentov v Gradcu so izdali jubilejno brošuro s samokritičnim naslovom „Quo vadis KSSŠG“ (Kam greš KSSŠG). Predsednik kluba Miro Polzer zastopa v svojem članku mnenje, da

je klub tudi danes trdnjava slovenstva v Gradcu; Janko Messner, katerega prispevek nosi naslov „Brez idej“, pa ne misli le na slovenske študente v Gradcu, ampak tudi marsikaterega na Koroškem in na Dunaju.

Nekdanji predsednik KSSŠG mag. Janko Kulmesch se je v svojem članku spomnil začetkov in ustanovitve kluba, ki še danes stremi za istimi cilji kot pred 15 leti.

Brošura sicer ni obširna, je pa dokument, da študentje v Gradcu še niso povsem zaspali in da so voljni na ta ali oni način sooblikovati prihodnost naše narodne skupnosti.

Šentjakob: Justine Esel in Pepije Rasinger ni več med nami

V ponedeljek, dne 13. nov., je po kratki bolezni v 84. letu starosti za vedno zatisnila svoje oči gospa **Justina Esel**, rojena Serajnik, pd. Hrahorčinja.

Mladost pokojne je tekla pri pd. Serajniku v Svatnah, na domačiji, znani iz povesti o Miklovi Zali. Poročila se je kar na vasi s pd. Hrahorcem. V tem zakonu sta se rodili dve hčerki, obe poročeni — ena v Svatnah, druga pa v Švici. Zadnje mesece svojega življenja je rajna Hrahorčinja preživela pri vnuku v Zgornjih Borovljah pri Ledincih, kjer je tudi umrla.

Pokojna je bila med ljudmi zelo priljubljena zaradi njenega veseliga značaja in šegavosti, kar je ohranila do svoje smrti. V sredo, dne 15. nov., smo rajno spremili na njeno zadnjo pot na pokopališče v Šentjakobu. Hčerama, sestrama ter drugim sorodnikom izrekamo tem potom naše iskreno sožalje.

V soboto, dne 18. novembra, nas je zapustila v 87. letu starosti gospa **Pepi Rasinger** iz Kota. Rodila se je pri pd. Oretu na

Bistrici pri Šentjakobu. Poročila se je z Mihijem Rasingerjem, ki je bil cestar. Zgradila sta si lično hišico v truda polnem delu. V zakonu so se jima rodili trije otroci, od katerih sta še dva živa. Komaj leto dni je minilo, odkar je rajna tragično izgubila hčer, kar jo je zelo prizadelo. Njen mož Mihi je že pred več leti odšel v večnost. Dvakrat je pokojno zadela kap in vedno spet je iskala zdravniške pomoči v bolnici. Vendar zamanj. Rajni Pepi je bila narodnozavedna žena in dokler je mogla je z zanimanjem spremljala dogajanja v naši narodni skupnosti. V torek, dne 21. novembra, smo rajno ob ogromni udeležbi znancev in prijateljev spremljali k njenemu zadnjemu bivališču na pokopališče v Šentjakobu.

Pogrebne obrede je opravil naš župnik gospod Jurij Buch. Draga Pepi — odpočij se od bremen zemeljskega življenja v domači zemlji, katero si ljubila. Sorodnikom velja naše iskreno sožalje.

MI

Podprite obnovo kulturnega doma pri Cingelcu na Trati

SPD „Borovlje“ od vigredi dalje obnavlja kulturni dom pri Cingelcu na Trati. To delo je pomembno za ohranitev in nadaljevanje izjemno dragocene slovenske kulturne dediščine na Koroškem, kajti poslopje, ki je bilo zgrajeno leta 1907, ima staro tradicijo kot kulturni center srednjega Roža. Pri tem je društvo posebno ponosno na svoje prizadevanje, da se ob obnavljanju v celoti ohrani posebna arhitektura dvorane in odra ter da se strokovno restavrirajo edinstveni odrski zastor in kulis. Obnavljanje in preureditev kulturnega doma pa ne terjata samo mnogo idealizma, temveč tudi veliko finančnih sredstev. Zato se obračamo na prijatelje

društva in rojake, da nas v čim večji meri podprete s prenakazilom na konto SPD „Borovlje“, številka 1.02.072.031 pri Posojilnici Borovlje in se pri tem poslužite v ta namen priložene položnice ali pa nam pomagajte z nakupom gradbenih kamnov, ki jih po ceni 50, 100, 200 in 500 šillingov dobite pri boroveljskih društvenikih.

Vsem, ki so nas že podprli, in vsem, ki nas še bodo, se v imenu SPD „Borovlje“ osebno prav pristrčno zahvaljujem. Za dodatne informacije pa smo seveda vselej na razpolago: tel. številka: 0 42 27 / 28 91.

Melhijor Verdel,
predsednik
SPD „Borovlje“

Kmečka gospodarska zadruga
v Šentjakobu v Rožu, r. z. z o. j.

razpisuje

delovno mesto POSLOVODJE

Znanje obeh deželnih jezikov in izkušnje na gradbenem sektorju predpogoj.

Prijave sprejemamo na naslov:

KGZ Šentjakob v R., 9184 Šentjakob 87, tel. 0 42 53 / 22 11

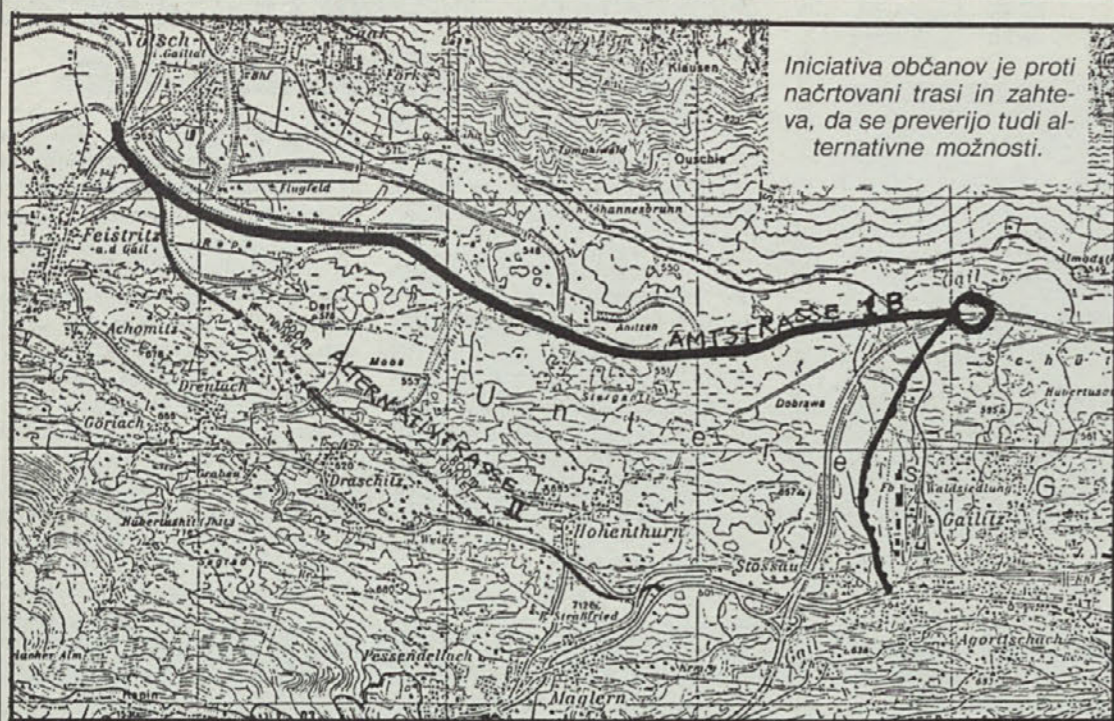
ITT-Fernschreiber
LC 3000
mit Bildschirm.
Neu.

PRODAMO
skoraj nov
TELEKS
po izredno
ugodni
ceni

BLAŽEJ
CENTER

Bleiburg-Pliberk tel. (04235) 2194

Načrtovana dovoznica na ziljsko avtocesto razburja duhove

Načrtovana trasa za dovozno cesto k ziljski avtocesti razburja duhove. Po že skoraj desetletni diskusiji na občinski in na deželni ravni sta pred kratkim Volilna skupnost in socialistična stranka v Straji vasi v imenu občinskega odbora potrdili realizacijo t. i. trase 1B/1. Le-to je določilo tudi zvezno ministrstvo za gospodarstvo, predlagala pa jo je tudi koroška deželna vlada. Podžupan Janko Zwitter je utemeljil tako odločitev s tem, češ da bi ljudje

ob izvedbi te variante najmanj trpeli, saj ne gre za naseljeno področje. Variante 1B/1 bi šla južno od Zilje od Čajne na ziljsko avtocesto. Da je gradnja take dovoznice na ziljsko avtocesto potrebna, o tem nihče ne dvomi, saj je še kako potrebna razbremenitev ceste skozi vasi Drevlje in Drašče. Proti predvideni varianti pa protestirajo Zeleni in ljudska iniciativa z argumentacijo, da je treba ohraniti biotop na tem področju.

Trasa 1B/1, ki bi peljala južno od Zilje od Čajne preko južnega prostora za počivališče ob avtocesti na ziljsko avtocesto, dela preglavice tudi hotelirju Rudiju Reinerju, ki je na tem mestu načrtoval gradnjo projekta, vrednega 60 milijonov. V primeru, da bi prišlo do realizacije te variante, ne bo investiral v ta projekt, saj ljudje v takem hotelu ne bi imeli možnosti počitka in oddiha. Prav zato se je izrekel proti trasi 1B/1, ki bi peljala direktno ob počivališču na avtocesto, tudi župan iz Podklostra Gerwald Steinlechner.

Sklepu občinskega odbora v Straji vasi se bosta morala pridružiti tudi pozitivna sklepa oddelka za varstvo okolja pri deželni vladi, kateremu predseduje Herbert Schiller in

občine Podkloster; svojo besedo bo morala založiti tudi dežela, vedno bolj glasni pa postajajo protesti s strani varuhov okolja, ki hočejo na tem področju ohraniti naravno življenjsko okolje.

Očitno se referentu za gradnjo cest pri deželni vladi Johannu Ramsbacherju mudi, saj je v pogovoru z našim listom dejal, da je v proračunu za leto 1990 temu projektu že namenjenih 5 milijonov šil., in sicer za odkup zemljišč. Zanj ne pride v poštev alternativna varianta, saj zastopa mnenje, da gradnja dveh predorov, ki bi bila potrebna, ni mogoča. Vsekakor pa se je njegov referat odločil, da bo v primeru gradnje predvidene variante zgrajena navadna, zvezna cesta, ne pa avtocestna dovoznica.

Pri zborovanju ljudske iniciative je zagovornik le-te dr. Gerhard Payer zahteval s strani odgovornih, da še enkrat preverijo, katera varianta bi manj bremenila okolje. Na to zahtevo je pozitivno reagiral deželni svetnik Herbert Schiller, ki je dejal, da je vesel vsake odločitve, ki pomaga varovati človeka in okolje.

Varianta 1B/1 je podprl tudi občinski odbornik VS mag. Urban Popotnik z argumentacijo, da bi alternativna trasa peljala po kmetijskih zemljiščih in bi s tem nastala velika škoda.

Vsekakor bo deželna vlada še enkrat preverila možne variante in se bo odločila za končno rešitev po razgovorih in treznem razmisleku.

Heidi Stingler

Šola sama ne more dati jezikovne pristojnosti in narodne zavesti

Razgovor o položaju in perspektivah avstrijskih narodnih skupin

V okviru cikla predavanj v Domu prosvete v Tinjah sta univ. prof. Dietmar Larcher in univ. asistent Mirko Wakounig minulo sredo, 29. novembra, predstavila poročilo rektorske konference o položaju in perspektivah avstrijskih narodnih skupin. Znano je, da je koroško zgodovinsko društvo pred kratkim skritiziralo poročilo rektorske konference in objavilo odgovor v posebni brošuri. Iz tega vzroka je Martin Pandel v svojih pozdravnih besedah dejal, da to ni neaktualna tema, ampak je za uradno Koroško ena izmed najbolj bolečih zadev zadnjega časa. Hkrati je pozval koroške politike, naj prenehajo z obrekovanjem in naj končno podprejo razvoj manjšine.

Po pozdravnih besedah povezovalca razgovora dr. Pavleta Apovnika sta univ. prof. Dietmar Larcher in univ. asistent Mirko Wakounig predstavila vsebino rektorskega poročila o položaju in perspektivah avstrijskih narodnih skupin ter metodo dela. Cilj delovne skupnosti je bil, dati impulz za vključevanje manjšine v družbeno življenje. Pri sestavi poročila rektorske konference je sodelovala skupina strokovnjakov iz Nemčije, Švice in Avstrije. Po zadnjih napadih uradne Koroške na rektorsko poročilo je univ. prof. Larcher dejal, da znatno živi od kritike in da le na podlagi te lahko razpravlja dalje. Taka razprava oziroma kritika je tudi zaželjena, niso pa umestna obrekovanja, ki so najpogostejši odgovor uradne Koroške.

Prof. Larcher je kot perspektiven predstavil predlog, naj narodna skupnost krepki možnost artikuliranja, večina pa se mora odreči principu pripadnosti neki narodni skupnosti in ga nadomestiti s principom teritorialne pri-

padnosti; v praksi bi se torej morali v dvojezičnih regijah učiti vsi otroci dveh jezikov.

Dr. Vladimir Wakounig je v svojem uvodnem referatu spomnil, da je minilo šest let, odkar je FPÖ vložila iniciativni predlog za ločevanje otrok v šolah. Takrat verjetno nihče ni mislil, da bo ta politična predrznost svobodnjakov sprožila tako dolgotrajne razprave. Kljub vsemu pa je po mnenju dr. Wakouniga razveseljivo, da je bila ob tej diskusiji sprožena solidarna angažiranost nemško govorečih sodeželanov. Velika zavzetost demokratov in podpora univerz je prepričala rektorsko konferenco, da se je treba v tem primeru postaviti proti ločevanju otrok in zavzeti jasno stališče o manjšinskem vprašanju.

O reakciji koroškega zgodovinskega društva na poročilo rektorske konference je dr. Wakounig dejal, da odgovora ni mogoče znanstveno podkrepiti. Dr. Vladimir Wakounig je v diskusiji pozval, da ohranjamo in pospešujemo regionalne posebnosti.

Na diskusiji v Tinjah: dr. Larcher, dr. Apovnik in dr. Wakounig (z leve).

Združena večjezična Evropa bo mogla obstajati le, če bo spoštovala tudi v najožjem prostoru morebiten drugi jezik.

V smislu medkulturne vzgoje bi bila potrebna sprememba učnega načrta. Tak pouk pa naj bi bil namenjen predvsem enojezičnim, nemško govorečim otrokom. Nujno potreben pa je tudi koncept regionalnega razvoja, ki bi zagotavljal obstoj in razvoj ekonomskih struktur; tako ne bi bilo potrebno odseljevanje delavcev, kar najbolj pospešuje asimilacijo. Zato je treba poskrbeti za infrastrukturo v posameznih regijah in tako zagotoviti tudi nadaljnji obstoj manjšine, njenega jezika in kulture. Konkretno ob tej problematiki je dr. Wakounig spomnil na kampanjo Kleine Zeitung, ki je ob zaprtju tovarne celuloze Obir skušala z organizirano akcijo razseliti bivše delavce Obirja daleč naokrog. "S tem bi bila razbita infrastruktura, zaradi česar bi trpela slovenska kulturna dejavnost in seveda tudi dvojezično šolstvo", je opozoril dr.

Wakounig, ki je hkrati prepričan, da bi se s takim ravnanjem uničili ne le regijo, temveč tudi identiteto njenih prebivalcev. Nerazumljiva je tudi ugotovitev, da v deželni zakonodaji ni zakonske zaščite manjšine. Potrebno pa bi tudi bilo, da bi politiki javno potrdili tako na deželni kot tudi na zvezni ravni prednost in pomen dvojezičnosti. Nujno je ustvariti novo politično klimo in ljudi informirati o vrednotah dvojezičnosti. Dr. Wakounig pa si želi, da bi bilo le-te več prisotne tudi v javnem življenju.

V diskusijo, ki je tekla po uvodnih referatih soavtorjev rektorskega poročila prof. Larcherja in dr. Wakouniga, se je publika kmalu živahno vključila. Manj je tekla beseda o vsebini poročila rektorske konference, in sicer iz dveh razlogov; na eni strani tega poročila verjetno še ni bralo veliko ljudi; drugi, ki pa so se očeli s predlaganimi perspektivami rektorske konference, so morali spoznati, da je predlog za današnje politično realnost žal le vizija, o kateri je težko diskutirati. Bolj je prisotne zanimalo, kako pojmovati medkulturno učenje, kako izboljšati pouk slovensčine na šolah in kako je z jezikovno upravičenostjo otrok, prijavljenih k dvojezičnemu pouku. Tako Ingrid Zablattnik kot tudi dr. Borut Sommeregger sta izrazila prepričanje, da je v prvi vrsti potrebna jezikovna kompetenca otrok, da ti konec koncev niso jezikovno pohabljeni in jezik v praksi tudi uporabljajo. To je pritril tudi prof. Jože Wakounig, ki je dejal, da pouka slovensčine ne smemo zamenjati s predmetom, katerega bi lahko imenovali spoznavanje drugega naroda. Univ. prof. Peter Gstettner kot tudi njegovi kolegi z univerze pa so bili mnenja, da morajo otroci spoznati drugačnost drugega in do njega

gojiti pozitiven odnos. — Neka mati je povedala, da se njeni otroci v šoli niso naučili slovensčine. Navzoči so soglasno ob tem problemu opozorili, da šola sama ne more dati otroku tiste jezikovne osnove, kaj šele narodne zavesti, če tega ne pospešujejo tudi starši sami.

Za dosego jezikovne kompetence otrok so se nekateri starši celo izrekli za ločene razrede, kar je razburilo duhove univerzitetnih profesorjev. Gstettner je izrazil mnenje, da ločevanje otrok pospešuje razidem, kar pa ne sme biti zaželeno. "Skupne šole ne smemo meriti po znanju jezika, ampak je to mnogo več", je pozval prof. Gstettner, katerega cilj je, da otroci gojijo drug do drugega simpatijo, kljub različnemu izvoru. "Na Vzhodu podirajo zidove, pri nas pa bi jih začeli sami graditi!" je še dodal.

Dr. Franc Merkač je v svojem prispevku izrazil prepričanje, da vsak narod potrebuje neke vrste kulturne celice, kjer lahko brez pritiska oživlja kulturne vrednote. Sam si ne more predstavljati, da bi se na račun večjezičnosti moral odreči slovenski identiteti, kar je izrazil z besedami: "Ne morem si predstavljati, da bi postali kulturni nihači."

Razgovor o pomenu pospeševanja dvojezičnosti je tekkel dalje. Nekateri so bili mnenja, da je bila to le cesta enosmernica in je zato bolj pametno, če danes slovenska narodna skupnost v prvi vrsti krepki le lastno identiteto. "Ali ni Slovenska gimnazija neke vrste geto za šolarje", je povprašala gospa Melcher. Tako trditve je jasno zavrnil mag. Alojz Dolinar, ki je opozoril na številne stike, ki jih imajo dijaki z drugimi šolami. Gimnazijo je predstavil kot ustanovo, ki nudi dijakom možnost učiti se kar devetih jezikov. Kakovost šole je potrdil tudi gospod Krivograd, ki Slovensko gimnazijo pojmuje kot neke vrste diplomatsko šolo, saj je imel celo bivši deželni glavar Wagner tajnico, ki je absolventka te gimnazije.

Ob zaključku je univ. asist. dr. Mirko Wakounig dejal, da nasprotuje, da bi se koncentrirali le na jezikovno kompetenco. Za slovensko politiko po njegovem mnenju ni dobro, če bi se ustalila zgolj ob oskrbi zdravega jedra v narodni skupnosti. Brez kritike pa tudi ni ostalo dejstvo, da se tega razgovora v Tinjah ni udeležil noben politični funkcionar; dr. Wakounig je tako ravnanje smatral kot dokaz o odnosu naših politikov do znanosti.

Heidi Stingler

ČESTITAMO

ni dan in god, prav posebej ji želimo še mnogo zdravja.

Društvo upokojencev Podjuna želi članom Andreju Škofu, doma v Gluhem lesu in Stefanu Partelju iz Goselne vasi za osebni praznik veliko veselja in dobre volje.

Katrci Mandl iz Šentjurja pri Pliberku vse najboljše za god, predvsem zdravja in sreče.

Na Suhu pri Labodu praznuje svoj god in rojstni dan Andrej Potočnik. Želimo mu vse najboljše in še mnogo zdravih let.

Za 81. rojstni dan želimo Pavlu Maloveršniku v Lobniku pri Železni Kapli še mnogo lepih in sončnih dni.

V Kokju pri Dobri vasi je pred kratkim obhajala svoj osebni praznik Katarina Zunder.

Za minuli 83. rojstni in godovni dan želimo gospe Katarini Micheu, pd. Kajžrovi mami v Žvabeku še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Katarini Pipp na Ziljski Bistrici vse najboljše za minuli god in rojstni dan.

Cerkveni pevski zbor iz Šentlipšča želi organistu Janezu Petjaku iz Štebnarja pri Globasnici za god vse najboljše in še mnogo srečnih dni v poklicu.

Barbari Pahtev iz Celovca iskrene čestitke za okrogli rojstni dan, ki ga je obhajala 30. novembra.

V Mlinčah je praznoval svoj 70. življenjski jubilej Alojz Raschun. Kličemo mu še na mnoga in zdrava leta.

KKZ vabi na gledališko predstavo „Marijino oznanjenje“

Množica globokoumnih simbolov je znamenje zahtevne predstave

Krščanska kulturna zveza vabi 8. decembra na gledališko predstavo „Marijino oznanjenje“, ki bo v celovškem Mestnem gledališču. Premiera te predstave je bila v ljubljanskem Mestnem gledališču. Zanimivo je,

da je bila to prva javna uprizoritev dela katoliškega avtorja brez ugovorov v komunistični deželi. Prav zaradi tega je široka javnost posvetila tej odlični dramaturški igri posebno pozornost.

Gledališko predstavo „Marijino oznanjenje“ so nekateri videli že v ljubljanskem Mestnem gledališču. Povprašali smo jih za mnenje o igri.

PAVEL ZABLATNIK:

Predstavo sem šel gledat z mešanimi občutki. Kaj je bilo mogoče pričakovati od predstave s

tako zelo izpostavljenim naslovom. Izredna simboličnost te prvotne vsebine verskega razmišljanja, skriva v sebi nevarnost, da so izpovedane misli posredovane na posplošeno moralizirajoči način. Nič takega ni bilo odkriti v pričujoči predstavi.

Prav prijetno je občutiti, če ustvarjena napetost predstave človeka v polni meri zajame. Niti trenutka dolgočasje nad tako ali tako že znanimi verskimi resnicami. Obratno! S svojo globoko mislijo, povito v izredno lep jezik, je avtorju uspelo doseči gledalca predvsem po umirjeni in distancirani umski liniji. Igra, zgrajena predvsem na dialogu, se docela izogiba demonstrativnemu in napihnjeno-emocionaliziranemu načinu posredovanja vsebin.

Zelo naravne in človeško karakterizirane osebe tudi po tej poti jasno znajo nakazati bistvene izpo-

vedni dramskega besedila. Zelo dragocena predstava, ki jo pripočam vsakemu.

MICKA OPETNIK:

Gledališko predstavo „Marijino oznanjenje“ sem si poleg nekaterih drugih predstav ogledala

in v Ljubljani. Nekatero teh iger so bile zelo zanimive in so me pritegnile tako po izpovedi kot po scenografiji in igralski dovršenosti. Kljub temu mislim, da je Claudelova drama v krogu teh predstav najprimernejša za koroški gledališki prostor in za praznik ob 8. decembru.

Rada pa bi nanizala nekaj misli, ki so se mi porajale ob spremljanju predstave. Kakšno je naše življenje? Kako ga oblikujemo sami in kako dovoljujemo, da nam ga drugi oblikujejo? Kakšni so naši medčloveški odnosi? Ali smo pripravljene vzeti nase težave sočloveka — jih skušamo razumeti — čeprav vemo, da bomo s temi težavami težko živeli? Kako živimo z „našo usodo“? Se je branimo ali jo sprejmemo z uporom oziroma jo sprejme-

mo, ker se nam zdi, da nas vodi neka višja sila? V kolikšni meri poznamo sv. pismo, ki je naš učbenik in spremljevalec!? Kajti igra nam posreduje veliko citatov iz sv. pisma. Ali jih razumemo in ali nam uspe živeti po njihovih zapovedih?

MAGDA KÄRNER:

„Zelo sem bila presežena, ko sem brala, da igrajo v Sloveniji

„Marijino oznanjenje“,

delo katoliškega dramatika Paula Claudela. Še bolj pa me je ganilo, ko sem ob obisku gledališke predstave čutila izredno, skoraj mistično atmosfero. Publika je sledila dogajanju na odru s takim zanimanjem, da bi slišali šivanko, če bi padla na tla. Mislim, da so si igralci te pozornosti tudi zaslužili, saj so se neverjetno vživeli v igro, ki zahteva od njih veliko naporov. Tekst je zahteven in vsebuje globoko izpoved. Zato želim vsakemu, ki si bo predstavo ogledal 8. decembra v Celovcu, kulturni užitek, ki nas naj, posebno zdaj v adventu, spodbuja k razmišljanju.

Knjižni dar Mohorjeve založbe za leto 1990 je izšel

Pretekli teden so zapustile prve knjižne zbirke Mohorjeve založbe za prihodnje leto 1990. Celovec in bodo kar kmalu dosegle številne poverjenice in poverjenike na Koroškem, širrom Avstrije, Evrope in onstran velikih ocea-

nov, kjer jih že težko pričakujejo številni bralci — Mohorjani. Geslo, da „Mohorjeve knjige povezujejo rojake preko vseh meja“, se prav v teh tednih razpošiljanja knjig najbolj lepo uresničuje.

Letošnja zbirka „knjižni dar Mohorjeve“ vsebuje sledeče knjige:

Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1990

Lev Detela:

Stiska in sijaj slovenskega kneza (roman o Karantaniji, večernice)

Peter Fister:

„Ta hiša je moja, pa vendar moja ni . . .“ (Arhitektura Zilje, Roža in Podjune)

Clemens v. Brentano:

Življenje in trpljenje Jezusa Kristusa in njegove Matere

Marije (po pričevanjih vidkine Katharine Emmerich — 2. del)

Helen in David Haidle:

Moj pastir/Er ist mein Hirte (dvojezična otroška slikanica)

Glasbena kasete:

„Naša pesem“ (ob svoji 15-letnici poje MePZ „Podjuna“, Pliberk)

Doplačilne knjige:

a) Ivan Cankar in Mohorjeva (zbirka povesti, ki jih je I. Can-

kar prvič objavil pri Mohorjevi založbi — s spremno besedo akademika Franceta Bernika)

b) Vloga Cerkve v slovenskem kulturnem razvoju 19. stoletja (zbornik simpozija)

c) Maruška Sedlak:

Čas uhaja, čas hiti (pesmi za otroke — ilustr. Marjanca Jemec Božič)

Dar bomo zaradi terminkih težav predstavili tisku šele sredi decembra.

Dne 8. vinotoka smo (Hanzi in Franci Tomažič, Hanzi Sticker, Peter Krivograd, Andreja Lepuschitz, Bojan Wakounig) odleteli iz Münchna, kamor nas je spremljala vsa preostala iniciativna skupina, na enomesečno potovanje. Naša prva postaja je bil Toronto, kjer smo morali tri dni čakati na letalo za Buenos Aires. Odmor med poleti smo izkoristili za obisk rojakov v Kanadi, kjer živi kakih 20.000 Slovencev.

Gostitelji so za nas lepo poskrbeli. Spali smo v slovenski ustanovi, v starostnem domu „Lipa“. Značilno za to, kakor tudi za vse druge slovenske ustanove v zdomstvu je, da so ga financirali pripadniki slovenske narodne skupnosti sami brez kakršnekoli državne pomoči. Žal pa vse bolj umira slovenska skupnost v Kanadi; čeprav so vsi ponosni na svoje slovenske korenine in zatrjujejo, da so Slovenci, jih je vse manj, ki obvladajo slovenski jezik. V Kanadi smo obiskali tri slovenske župnije, si ogledali svetovno znane slapove na Niagari in turistični park v Marinelandu, ki je last Slovenca.

Uradni del našega potovanja se je začel, ko smo odleteli 10. 10. v Argentino.

Slovence v Argentini v večini predstavljajo begunci iz leta 1945. Zbežati so morali, ker je bila večina domobrancev in ker nikakor niso hoteli in ne bi mogli živeti v komunistično urejeni državi. Še vedno so žive zgodbe starejših, ki pripovedujejo o begu čez Karavanke ali skozi ljubeljski predor.

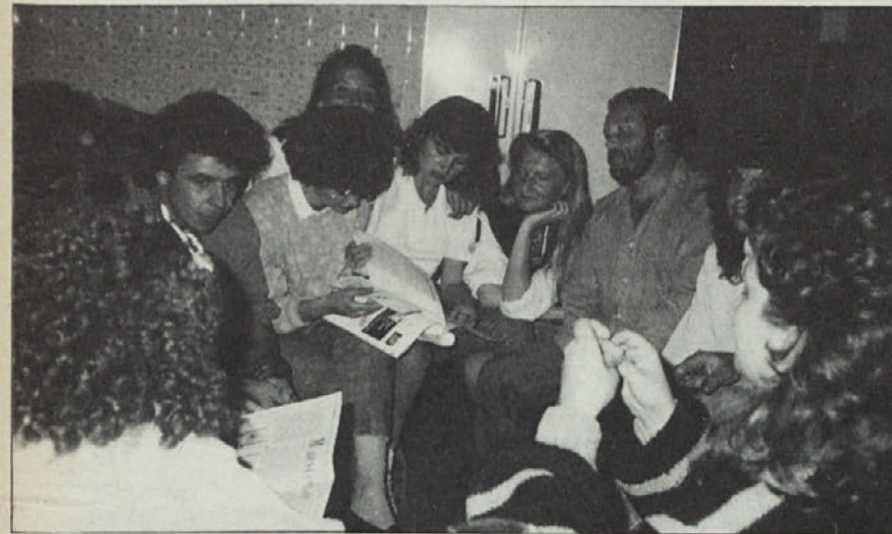
Najprej so bili v taboriščih na Vetrinjskem polju, v Špitalu (nekateri še živijo tam), pri Baškem jezeru ali pri kmečkih družinah, katere imajo še danes v dobrem spominu. Za mnogokatero se je končal beg že na Koroškem. Mnoge so Angleži pod pretvezo, da jih peljejo v taborišča v Italiji, poslali v živinskih vagonih nazaj v Jugoslavijo, kjer so veliko večino pomorili. Tisti, ki niso bili izročeni kruti usodi v domovini, so zbežali naprej v taborišča v Italiji, odkoder so odpluli leta 1948 v Južno Ameriko. Ker je Argentina potrebovala ljudi, je radevolje sprejela 6000 Slovencev, ki so z veliko marljivostjo kmalu uspeli.

Danes je Slovencev v Argentini že okoli 10000; imajo osem domov (od teh šest v Buenos Airesu, po enega pa v Barilochoh in Mendozii), razna uspešna podjetja, svoj časopis, kulturno in politično organizacijo itn. . . Pomembno je omeniti tudi slovenski osnovni in srednješolski tečaj vsako soboto popoldne, ki ima državno priznan zaključek. Razvita je izrazito kulturna dejavnost, saj ima vsak dom svoj zbor, gledališke predstave itn. . .

Razlogov, zakaj smo šli kot skupina „Slovensčina, moj jezik“ v Argentino, je več; prednjači pa oni, da od začetka svojih pobud nismo hoteli omejiti samo na Koroško, ampak jih posredovati tudi drugje živečim Slovincem.

„Slovenščina, moj jezik“ po svetu – v Argentini

Po enoletnem delovanju v iniciativni skupini „Slovenščina, moj jezik“ smo šli obiskat svoje rojake v Argentini, ki žive tisoče kilometrov stran od domovine še vedno kot Slovenci.

Levo:
„Slovenščina,
moj jezik“ v
Argentini —
12 krat smo
predstavili našo
akcijo in tako
neposredno na-
govorili okrog
1000 ljudi.

Desno:
Del skupine
„Slovenščina,
moj jezik“ pred
Aconcogo,
najvišjo goro
Južne Amerike.

V Argentino smo prispeli v sredo, 10. vinotoka, in doživeli neverjetno srčen sprejem; z nekaterimi tamkajšnjimi Slovenci so nas že vezala prijateljstva (Alenka, Lučka...). Takoj prvi dan pa smo mogli spoznati tudi njih prijaznost in pripravljenost pomagati, saj smo smeli stanovati pri družinah, kjer so povsem poskrbeli za nas. Še posebne pomoči potrebuje človek v Buenos Airesu, mestu z 10 milijoni prebivalcev, z za nas neverjetnimi razdaljami in s precej kaotičnim prometom.

Po treh dneh bivanja v Buenos Airesu, kjer smo se že malo navadili na tamkajšnjo miselnost in način življenja, smo v soboto, 14. 10., odleteli v Bariloche.

Ko smo prispeli, smo se počutili v tej prekrasni pokrajini gora in jezera kot doma. Tam slovenska skupnost šteje okoli 200 članov. Opozoriti pa je treba, da le-ta raste, saj se nekateri priseljujejo iz samega Buenos Airesa (narava, mir...); drugi vzrok porasta pa je precej visoka nataliteta, ki je značilna za vse argentinske Slovence. Tudi v Barilochah so nas sprejeli z vsem srcem, nam razkazovali pokrajino, nas povabili na asado (družabnost, kjer pečejo vseh vrst mesa), šli z nami v gore, kjer imajo svojo kočjo (poleg tega še slovenski vrh in jezero, poimenovano „Lago Tonček“) in nam razkazali celo atomski reaktor. V Barilochah pa smo imeli tudi prvo predstavitev svoje akcije „Slovenščina, moj jezik“. Opazili smo na-

vdušenje, da se na Koroškem prebujajo mladi in skušajo delati po svojih močeh za svoj narod; mnogi so že črtali Koroško s slovenskega etničnega ozemlja, misleč, da je vse slovenstvo pri nas že zamrlo.

Odhod iz Bariloche je bil težak — na letališče se je prišlo od nas slavljat kakih 30 ljudi.

Druga postaja je bila Mendoza, kjer živi približno 600 Slovencev. Tamkajšnja skupnost je že v zelo kritičnem stanju. Mladina se medseboj pogovarja skoraj samo še v kastiljščini (= španščina); težave s slovenščino so očitne.

Sicer je pa Mendoza znana po svojem vinogradništvu in ogromnih vinskih kletah, katere smo obiskali. Tudi tam imajo Slovenci svojo postojanko v gorah (blizu najvišje gore Amerike Aconcagua — 6959 m) — menda so se oni prvi smučali po teh gorah in Argentinci so šele z njihovim posredništvom spoznali možnost zimskega turizma. Svojo akcijo smo predstavili tudi v Mendozi, in sicer štirikrat, od tega trikrat v enem dnevu.

Ko smo zapustili Mendoza, je napočil naš edini dopust; štiri dni smo si privoščili za ogled svetovnoznanih slapov Iguazu na severu Argentine. Ko jih je ameriški predsednik Roosevelt zagledal, je menda rekel: „Oh, poor Niagara Falls!“ (Oh, ubogi Niagarski slapovi!). Zares so tako ogromni in veličastni sredi tropskega pragozda, da nudijo enkratno doživetje.

Spet „doma“ v Buenos Airesu je bila na sporedu slavnostna večerja 28. 10., v počastitev dneva zastave (ustanovitev države SHS), 29. vinotoka. To je bil višek našega bivanja v Argentini in Hanzi Tomažič je imel govor. In ko je spregovoril besede: „Mi smo potomci tega rodu (= Slovencev v Karantaniji) in ne dediči brezzgodovinskega naroda hlapcev in sužnjev“ je izbruhnil v dvorani aplavz in nastalo je navdušenje, ki nas je spremljalo vse naslednje dni.

Cel dan smo preživeli tudi v slovenski vasi, v mestnem okraju Lanus. Tam biva preprostejši del Slovencev, kajti tja so se naselili na takrat prazno zemljo v glavnem navadni delavci in kmetje. Vendar so se tu, na žalost, mnogi že asimilirali, pa četudi je bil tamkajšnji zavod lazaristov dolgo pretežno slovenski; tam stojita tudi slovenska tiskarna in prva slovenska cerkev v Argentini.

Odnos večine Slovencev do Jugoslavije je negativen, jedro njihove narodnostne zavesti pa je vera; tako je pri njih opaziti izrazito antikomunistično razpoloženje. Prav zaradi tega nas je posebno zanimal dom Triglav, ki je jugoslovanski, ter tamkajšnja situacija slovenstva. Treba omeniti, da tja zahajajo tisti, ki so Slovenijo zapustili po prvi svetovni vojni iz gospodarskih razlogov. Dejanski položaj je porazen, saj v Triglavu komaj kdo še govori slovensko in tako dom postaja splošno argentinski. Razveseljivo

pa je, da so pred kratkim ustanovili slovenski tečaj in da bodo tudi potomci razumeli jezik svojih staršev.

Poleg tega, da smo predavali o svoji akciji in položaju na Koroškem, pa smo v živo spoznavali argentinske Slovence in njihove razmere. Vsak dan nas je povabila kaka družina na južino ali na večerjo, ali pa smo šli na pogovor h kakemu intelektualcu. Spoznali smo tudi dve slovenski tovarni: tovarno Zupan, ki je največja za izdelavo ovojnin v Argentini (1000 nastavljenec) in tovarno oken in vrat Oblak. Vsako srečanje in vsak pogovor pa je imel še globlji smisel, saj smo mogli spoznati, kako se je obdržal rod na oni strani zemlje, pod Južnim križem, daleč stran od domovine, v popolnoma tujem okolju. Ta spoznanja so koristna nauka tudi nam.

Prehitro je prišel dan odhoda; spet so nas spremljali na letališče, kjer smo še enkrat skupaj zaplesali in zapeli ter zabavali vse naokrog, najbolj pa sebe.

Štiri dni smo preživeli še v Torontu, kjer smo se srečali s slovenskimi šolniki in kulturniki, nato pa smo 11. listopada odleteli domov.

Vrnili smo se polni spoznanj, saj bi se v mnogočem lahko učili od svojih rojakov pod Južnim križem. Najpomembnejše spoznanje pa je, da moramo delovati z roko v roki za slovensko stvar in ne eden proti drugemu.

Bojan Wakounig

T
A
T
E
D
E
N
V
R
A
D
I
U

PETEK, 1. dec.

„Marijino oznanjenje“.
Mestno gledališče iz
Ljubljane 8. 12. v Ce-
lovcu (reportaža)
Slovenski gledališki tren-
utek: „Borštnikovo
srečanje 89“

SOBOTA, 2. dec.

Od pesmi do pesmi —
od srca do srca. (M.
Hartmann)

NEDELJA, 3. dec.

06.30—07.00 Voščila.
— Duhovni nagovor
(žpk. Hanzej Olip).
18.10—18.30 Dogodki in
odmevi.

PONED., 4. dec.

Advent na Zili (J.
Druml).

TOREK, 5. dec.

Partnerski magazin.

SREDA, 5. dec.

Glasbena sreda. Gost:
Cita Lamprecht-Picej.
Večerna 21.—22: Pesmi
o Nikaragui (J. Messner)
120-letnica rojstva Fran-
ca Grafenauerja.

ČETRTEK, 6. dec.

Rož — Podjuna — Zilja.

Slovenska radijska oddaja
Petek, 1. dec.,

Pred gostovanjem ljubljanskega
mestnega gledališča v Celovcu —
Utripi z Borštnikovega srečanja —
Slovenski gledališki trenutek

8. decembra bo gostovalo v celovškem
mestnem gledališču Mestno gledališče iz
Ljubljane. Tokrat bodo igralci iz Ljubljane
prišli s predstavo „Marijino oznanjenje“
Paula Claudela, avtorja torej, ki je bil v Slo-
veniji štiri desetletja na indeksu. S predsto-
vo se je Mestno gledališče udeležilo tudi
letošnjega Borštnikovega srečanja. V drug-
em delu petkovega radijskega sporeda, ki
ga bo pripravil Horst Ogris, boste med drug-
im prisluhnili odlomkom iz predstave „Ma-
rijino oznanjenje“, slišali boste pogovor z
režiserjem predstave Dušanom Mlakarjem,
Jernej Novak, selektor letošnjega sloven-
skega gledališkega srečanja, pa bo uteme-
ljal svoj izbor in povedal marsikaj zanimivega
o slovenskem gledališkem trenutku, o
gledališki pokrajini, ki je bogata in mnogoli-
ka kot malo drugih.

NA TELEVIZIJI

Dober dan Koroška!

(17. septembra 1989, FS 2, 13.10)

Majhno je lepo — vstaja
Področjev

Dežela in Mohorjeva —
pozabljene objube?

„Marijino oznanjenje“ —
osrednja gled. predstava KKZ
Lipuš in Januš — Literarno
branje v Celovcu

Parklji v Svečah

Harfistka Uršič

PRIREDITVE

DOBRLA VAS

Gledališka predstava „ZMAJ“
(Jevgenij Švarc — Marjan Belina)
Čas: nedelja, 3. 12., ob 14.30
Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi
Nastopa gledališka skupina KPD „Plani-
na“ iz Sel
Režija: Franci Končan
Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi

ŠENTJAKOB

10. december — DAN ČLOVEKOVIH
PRAVIC
Društvo „Mednarodna solidarnost kristja-
nov/Christian solidarity international“ se
zavzema po vsem svetu za preganjane
kristjane.
Po nedeljski maši bo video-film predstavil
delovanje te organizacije.

Predavanje „PREGANJANJE KRISTJA-
NOV DANES“

Čas: nedelja, 10. dec., ob 20. uri
Kraj: farni dom v Šentjakobu
Predava: Mag. Katharina Sottriffer, Dunaj
Prireditelj: Katoliška prosveta

DOBRLA VAS

BOŽIČNICA DRUŠTVA UPOKOJENCEV
PODJUNA
Čas: na 1. adventno nedeljo, 3. decembra
Kraj: RUTAR LIDO v Dobrli vasi
Pričetek: ob 11. uri sveta maša v kapeli
Franca Rutarja;
ob 12. uri kosilo
Sodeluje: MoPZ „Vinko Poljanec“ iz Ško-
cijana

BRNCA

SPD „Dobrač“ na Brnci vabi na
DRUŠTVENI PLES
ki bo v četrtek, dne 7. decembra, s
pričetkom ob 19.30 v kulturnem domu na
Brnci
Igra: Trio Drava
Sodelujejo še: MGW Wurzenpaß in MePZ
„Dobrač“ na Brnci
Čaka vas bogat srečolov!

GLOBASNICA

MIKLAVŽEVANJE
Čas: nedelja, 3. 12. 1989, ob 14.30
Kraj: gostilna Šoštar v Globasnici
Spored: igra „Mali strah Bav-bav“
Nastopa igralna skupina PD „Lipa“ iz Ve-
likovca
Obdarovanje otrok
Prireditelj: Slovensko kulturno društvo v
Globasnici

CELOVEČ

Predavanje z diapozitivi — Ruska cerkev
v času perestrojke
Čas: petek, 1. 12. 1989, ob 19.30
Kraj: dvorana Slomškovega doma, 10.
Oktober-Straße 25 v Celovcu
Stanko Janežič — predavanje z diapozitivi
Svetlana Čuršina — poje ruske duhovne
in narodne pesmi
Prireditelj: Katoliška prosveta in Sloven-
sko kulturno društvo v Celovcu

OBIRSKO

MIKLAVŽEVANJE
Čas: nedelja, 3. 12. 1989, ob 19.30
Kraj: pri Kovaču na Obirskem
Prireditelj: SPD „Valentin Polanšek“ na
Obirskem

SELE

Opereta „MIKLAVŽ PRIHAJA“ (Jerko
Gržinčič)
Čas: nedelja, 10. 12. 1989, ob 14. uri
Kraj: farna dvorana v Selah
Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah
Gostuje: Mladinski cerkveni zbor z Rákov-
nika pri Ljubljani

ŠT. JAKOB

MI IN NAŠA ZGODOVINA — predavanje:
„Reformacija in protireformacija na Slo-
venskem
Čas: torek, 12. 12. 1989, ob 19.30
Kraj: farna dvorana v Št. Jakobu
Predavatelj: prof. dr. Janko Zerzer
Prireditelj: Katoliška prosveta v Št. Ja-
kobu

ŽELEZNA KAPLA

Farna skupnost v Železni Kapli vabi na
ADVENTNI KONCERT,
ki bo 9. decembra 1989, ob 18.45 uri v
farni cerkvi v Železni Kapli
Adventni koncert bodo sooblikovali komor-
ni zbor Domžale, Smrtnikovi fantje, mla-
dinski zbor Železna Kapla, skupina Sine
Nomine in cerkveni zbor Železna Kapla.
Prisrčno vabljeni.

CELOVEC

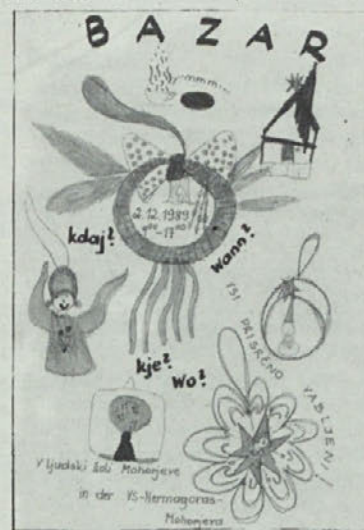
KONCERT
Slovenski pevec, skladatelj, kitarist in pes-
nik ALEKSANDER MEŽEK
„Podarjeno srcu“, glasbena simfonija
moji deželi
Čas: v petek, 15. dec. 1989, ob 19. uri
Kraj: v Modestovem domu v Celovcu

CELOVEC

PREDAVANJE
„Vključevanje univerz v razvijanje in
uresničevanje regionalnih načrtov“
Dr. Jörg Wyder — Schweizerische Arbeits-
gemeinschaft für die Berggebiete
Čas: 12. december 1989, ob 20. uri
Kraj: univerza v Celovcu, soba SRI-143

LOČE

OTROŠKI POPOLDAN S PETJEM
Čas: četrtek, 7. 12. 1989, ob 14.30 uri
Kraj: pri Pušniku v Ločah
Vabijo: Miklavž, zajčki dudeldajčki, sne-
ženi mož, žabica, medvedek in trije godci
Erika Wrolich bo z otroki zapela ta popol-
dan vrsto novih otroških pesmic.

Z Vašo podporo bo zdru-
ženje staršev še lažje delo-
valo, zato Vas prosimo, da pri-
dete na bazar in s tem pod-
prete šolarje.

Združenje staršev pa prosi
naše podjetnike in privatni-
ke, da letos namesto božič-
nih voščil podarijo združe-
nju staršev kako podporo.

Hvala že vnaprej!

SODALITAS

Dom v
Tinjah

Telefon:
(0 42 39) 26 42
9121 Tinje

v soboto, 2. dec., od 9. do 18. ure
Tečaj za spretno roke:
BOŽIČNE BILJETKE — v tehniki li-
kanja slik, nem.
Voditeljica: Mathilde Sabitzer

v nedeljo, 3. dec., od 14.30 do 18. ure
JOSEF DIRNBECK Z DUNAJA BERE
TEKSTE ZA ADVENTNI IN BOŽIČNI
ČAS, nem.

od ned., 3. dec., od 18. ure do srede,
6. dec. do 13. ure
Duhovne vaje za žene in matere: KAJ
PRAVZAPRAV SEM — ŽENSKA,
ŽENA, MATI?
Voditelj: p. dr. Štefan Balažič OFM
Cap

v četrtek, 7. dec., od 9. do 13. ure
KVATRNI SESTANEK SODALITETE V
CELOVCU

od petka, 8. dec., od 18. ure do ned.
10. dec., do 13. ure
Duhovne vaje za veroučiteljice in
veroučitelje: VI STE MOJE PRIČE
Voditelj: žpk. Pepe Marketz

od ponedeljka, 11. dec., od 18. ure
do četrta, 14. dec., do 13. ure
Duhovne vaje za stareše duhovnikov,
diakonov, redovnic in redovnikov, bo-
goslovcev in veroučiteljic:
DA IMAJO ŽIVLJENJE
Voditelj: dekan Lojze Urban, Ljubljana

od petka, 15. dec., od 18. ure
do nedelje, 17. dec., do 13. ure
Duhovna obnova za mladino:
SVETO PISMO — MOJA KNJIGA
Voditelj: diakon Hermann Kelich

od petka, 15. dec. od 18. ure
do nedelje, 17. dec., do 13. ure
Duhovna obnova za maturantke in
maturante
MOJ DANES IN JUTRI
Voditelj: kaplan Peter Olip

GALERIJA TINJE:
Razstava del Bojana Brezočnika —
slike (še do 13. 1. 1990)

CLUB TRE POPOLI vabi na
OBISK LJUBLJANE
v petek, 8. decembra 1989
Spored: — obisk in predstavitev podjetja
Slovenijales

— obisk kulturnih znamenitosti v Ljubljani
— pogovor s predstavnikoma podjetja
ARAMCONSULTING;
tema: Katere pravne oblike podjetij in ka-
tere možnosti investiranja veljajo v Ju-
goslaviji po 1. 1. 1990?

Cena ekskurzije: 160,— šil.
Odhod: ob 7.30 uri: Velikovec (pošta)
8.00: Celovec (parkirišče pred univerzo)
8.20: Kožentavra (gostilna Mlečnik)
Prijavite se lahko pisмено ali po telefonu:
Dr. Arthur Roßbacher
Hauptplatz 7/1
9170 Borovlje (tel.: 04227/2239)

ali: uprava NT, Viktringer Ring 26, 9020
Celovec (tel.: 0463/512528-23, Milka Hu-
dobnik)

Ne zamudite te zanimive ekskurzije!

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj:
društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga
zastopata predsednik dr. Matevž Grič in mag.
Marjan Pipp, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.
— UREDNIŠTVO: Silvo Kumer (glavni urednik),
urednika Franc Wakounig in Vincenc Gotthardt,
Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

PISMA BRALCEV

Dopustniški dnevi v Tinjah

Vsako leto, ko v „Dialogu“ vidim vabilo starim ljudem, naj se udeležijo dopustniških dni v tinjskem domu, se razveselim, saj so ti dnevi zmeraj lepi in prijetni. Marsikje smo stari ljudje zelo osamljeni. Tu pa vsak najde družbo, se v njej razvedri in povešeli. Že desetič sem bila na takem dopustu.

V Domu vsestransko poskrbijo za dobro počutje — dobre hrane, pa tudi duševnega razvedrila nam ne manjka. Program je pester: organizirana so predavanja, koncerti. Letos so nam „Vaščani pojo“ iz Bilčovsa prepevali zelo lepo, pa tudi godba na pihala iz Šmihela nas je razvedrila. Gospod župnik iz Grabštanja nam je pokazal zanimiv film o Medjugorju, v nedeljo popoldan pa nas je povabil k maši za zdravje; obisk je bil kar dober. Vse prehitro bodo minili ti dnevi! Kdor si še ni upal priti sem v Dom, naj zbere pogum in pride. Ne bo mu žal!
Udeleženka iz Velikovca

Dragi rojakil!

Slovenska pomlad je po mnogih desetletjih spet prebudila nikoli ugasnjene upe po svobodnejšem in človeka vrednejšem življenju v taki družbeni ureditvi, ki zagotavlja Slovencem suverenost, spoštovanje človekovih pravic ter svobodo političnega organiziranja. Prubedeni upi so se okrepili in materializirali v novih silah, ki so se pojavile v zadnjih letih v Sloveniji, od Odbora za varstvo človekovih pravic pa do novih političnih združenj, ki preraščajo v združeno opozicijo.

Upi obstajajo in še več. Prvič po dolgih desetletjih imajo stvarno osnovo, ki je izražena tudi v reformnih procesih na Vzhodu in pripravljenosti Zahoda, da pomaga demokratičnim težnjam narodov, ki iščejo pot iz enostrankarskih slepih ulic. Vendar še vedno ni nikakršnih zagotovil, da bo Slovenska pomlad dejansko prešla v demokratično družbeno ureditev. Šele volitve spomladi leta 1990, ki bodo po določilih pravkar sprejetih ustavnih dopolnil neposredne, lahko vsaj deloma spremenijo sedanji sistem v pluralističnega, formalizirajo obstoječo svobodo javne misli in besede ter zavarujejo demokratične pridobitve Slovenije pred mrzlimi sapami, ki pihajo iz nekaterih drugih delov Jugoslavije. Sedanja oblast z Zvezo komunistov Slovenije na čelu si ob nekaterih nedvomno pohvalnih reformnih ukrepih predvsem na vse kriplje prizadeva, da bi svojo oktroirano legitimnost nekako potrdila na neposrednih volitvah. V ta namen ima na voljo celoten državni aparat, večino javnih medijev in ključne položaje v gospodarstvu. Dejanska transformacija sedanjega partijskega monopola v večstrankarski sistem je v takih pogojih zelo vprašljiva.

Zato je ena ključnih nalog opozicije v nastopajočem predvolilnem obdobju zagotoviti obstoj ob oblasti neodvisnih medijev. V okviru tega je ključen projekt „DEMOKRACIJE“;

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na gledališko predstavo

„Marijino oznanjenje“

Čas: petek, 8. dec., ob 14.30
Kraj: Mestno gledališče v Celovcu

MARIJINO OZANJENJE, napisano po vzoru srednjeveških misterijev, je francoski pisatelj Paul Claudel pisal skoraj vse svoje življenje, od leta 1892 do 1948.

Drama predstavlja predvsem medsebojne odnose dveh neenakih sester, ponižne in čiste Violaine ter strastne Mare. Dogajanje je postavljeno na srednjeveško francosko kmetijo tik pred Violainino poroko z Jacquesom, s katerim pa se potem poroči Mara.

Violaine namreč iz dobrote in usmiljenja poljubi gobavega stavbenika Pierra, ki ga skuša s tem rešiti iz njegove izobčenosti. Toda s tem se še sama okuži in ženin Jacques je ne mara več. Sedaj je ona izobčenka, a bistveno drugačna od Pierra: zunanje sicer razpadajoča, toda notranje čista, verujoča v neki višji smisel bivanja, v duhovni pomen žrtvovanja za druge.

K njej, slepi in gobavi, vendar pomirjeni s svojo usodo, pride Mara s svojim mrtvim otrokom in Violaine ga v božični noči oživi in mu da svoje nekdanje svetle oči namesto črnih, ki jih je imel otrok po Mari. Zgodil se je čudež in Jacques spozna, da ga Violaine ni varala s Pierrrom, temveč se je žrtvovala za človeka.

LKH

Gostuje: Mestno gledališče ljubljansko. Prevajalec: Aleš Berger. Režiser: Dušan Mlakar. Dramaturg: Goran Schmidt. Scenografka: Simona Perne. Kostumografka: Alenka Barti. Avtor glasbe: Lado Jakša. Lektor: Jože Faganel. Vstopnice v predprodaji: pri krajevnih društvih, v Mohorjevi knjigarni, v knjigarni „Naša knjiga“ in v pisarni Krščanske kulturne zveze, Viktringer Ring 26, tel.: 0463/516243, ter eno uro pred predstavo.

neodvisnega časopisa, ki zaenkrat zaradi finančnih težav in birokratskih ovir (infrastruktura za delo uredništva, distribucija) izhaja v relativno nizki nakladi 18.000 tisoč izvodov in sicer dvakrat mesečno. Sedaj je časopis dobil novega založnika, mešano založniško družbo, ki bo dvignila tehnično raven časopisa in omogočila boljše pogoje redakciji in sodelavcem. Do decembra naj bi s skupnimi naporci časopis postal tednik s potrjeno naklado, v naslednjem letu pa morda celo dnevnik. Tednik Demokracija bo moral zagotoviti svobodno besedo, ki edina lahko ustvari pogoje za pošteno volitve.

DEMOKRACIJA bo vseskozi spremljala tudi Vaše probleme. Njene strani bodo odprte za pobude in napore, ki bodo vzpostavili pravico do večih razlag zgodovine, kajti ni ene same resnice. Veseli bomo vseh pismenih prispevkov naših rojakov po svetu in prepričani smo, da jih bo veliko, saj je znano, da imate Slovenci po svetu radi svojo domovino in da vam ni vseeno, kakšna vas bo pričakala ob vrnitvi ali obisku rodne grude. Demokracija bo spremljala in pomagala uresničevati idejo o Svetovnem slovenskem kongresu, ki bo skupen forum Slovencev ne glede na politične razlike. Premalo nas je, da bi bili lahko nepovezani. Prav zato hočemo že ob samem prehodu časopisa v resno institucijo zastaviti delo v korist vseh Slovencev doma in po svetu, ne glede na ideološko

prepričanje, vero, preteklost ali stan. Tudi to je eden od razlogov, zaradi katerega se z vsem spoštovanjem obračamo na Vas s tem pismom.

Če se s temi usmeritvami strinjate, Vas na koncu brez okolišenja prosimo, da nas po svojih močeh v teh skupnih prizadevanjih podprete moralno in materialno. Prosimo vas, da s tem pismom seznanite vse člane vašega združenja ali pa druge rojake v vaši bližini. Želimo si čimveč naročnikov DEMOKRACIJE med Vami, veseli pa bomo tudi kakršnekoli pomoči v denarju, naročilu reklamnih oglasov ali tehničnih sredstvih. Vse, ki boste postali naročniki Demokracije, prosimo, da naročnino za leto 1990 v znesku, ki je naveden na priloženi naročilnici, čimprej nakažete vnaprej. V tem primeru boste tednik DEMOKRACIJO do konca tega leta prejeli brezplačno.

Pozdravljamo vas v imenu „Demokracije“, neodvisnega časopisa, in se vam zahvaljujemo za Vašo dosežanje in bodočo pomoč in podporo. Želimo Vam čimprejšnji povratek v demokratično Slovenijo.

Za Demokracijo: Franci Zavrl, Igor Bavčar, Janez Janša

Naročnina znana 1300 ATS letno. Naročnino nakažete lahko bodisi na bančni račun št. 3100 pri Jugobanki, Basic Bank Ljubljana s pripisom za Magellan, časopisno-založniška dejavnost. Naročilnico pa pošljite na mešano podjetje Magellan, d. o. o. Mestni trg 13, Ljubljana, 61000 Jugoslavija.

PISMA BRALCEV

Nekaj misli k članku „Kočevarje: Odkrili spominski plošči za pregnane“

(v Nedelji na str. 4, 19. nov. 1989)

„Nemško govoreči prebivalci te (kočevske) občine so bili po koncu druge svetovne vojne nasilno izseljeni in pregnani...“ Ta trditev me je osupnila. Skoraj 50 let sem bila prepričana, da so se dali Kočevarji, med njimi kaka polovica navdušenih nacistov, pozimi 1941/1942 prostovoljno izseliti v območje Brežic, južno od Save, odkoder so pred tem hitlerjevci pregnali z rodne zemlje vse Slovence. — Kakor Južne Tirole in nemške prebivalce Kanalske doline (ravno danes je na avstr. televiziji film „Verkaufte Heimat“ — Leb wohl, du mein Südtirol!), je Hitler sprivil tudi kočevske Nemce HEIM INS REICH, se pravi, v okvir svojega Großdeutschlanda.

Kot osemnajstletno dekle so me poslali iz celovške Kmetijske zbornice, kot „Hauswirtschaftslehre“, k nekemu kmetu na Zgoranje Štajersko v okraju Liezen. Na Sveti večer je prišel tamkajšnji domači sin Peter na dopust. Povedali so mi, da je postavljen za Kreisleiterja (okrajnega vodja) v Brežicah. Ko smo sedeli pri bogato obloženi mizi, sem občudovala dragoceno okrašeno drevo. Tedaj mi domača služkinja šepetne: „Veš, vse to je s seboj prinesel Peter; verjetno je dobil na kaki graščini ali v kaki premožni hiši, saj Slovenci, katere so izselili, niso mogli s seboj vzeti vsega. Tam zdaj živijo kočevski Nemci.“

Peter je prišel med letom še večkrat domov. Pripovedoval je, kakšne težave ima s kočeviskimi Nemci, ker se ne morejo in ne morejo privaditi trdemu delu v vinorodnih krajih. Pripovedoval je, kako jim je žal, da so se prostovoljno dali izseliti z domače kočevske zemlje. Vse to se je torej dogajalo kmalu potem, ko je Hitlerjeva vojska okupirala Slovenijo.

Zato jih nikakor niso iz Kočevja pregnali šele Slovenci po koncu druge svetovne vojne. Izseljeni Slovenci so se, kolikor jih je ostalo še živih, vrnili na svoje domove. A kaj so tam našli? Kočevarje. Seveda so jih poglani s svojih domačij, kolikor jih ni že prej zbežalo pred narodnoosvobodilno vojsko. — Takšna je zgodovinska resnica. Upam, da je tako zabeležena tudi na spominskih ploščah na pokopališki kapeli.

Kreutz Marta, roj. Trampuš, pd. Božičeva v Dobu pri Pliberku

blažej center

BLEIBURG-PLIBERK
telefon: (0435) 2194

Z a p o s l i m o
PRODAJALKA ali PRODAJALCA
Pogoj je znanje obeh dežel-
nih jezikov. Nastop službe
tako j m o g o č .

Nogometni turnir DSG: za 1. mesto 22.000 šil.

Tudi letos prireja DSG Koroška spet tradicionalni nogometni turnir v dvorani. Letos bodo odigrali turnir 25. in 26. decembra v Ve-trinju in v Borovljah.

Na zmagovalca turnirja čaka 22.000 šilingov, za 2. mesto je predvideno še 10.000 šilingov, za 3. mesto pa še 5000 šilingov. Prijavnina za moštvo stane 2000 šilingov. Prijave so možne pri DSG Koroški Waagaasse 18, 9020 Celovec (telefon 0463/5877-60).

Namizni tenis: Selani zadnji, Obirčani se popravili

V koroški ligi so Selani po jesenskem delu tekmovanja brez točk na zadnjem mestu. Moštvo, ki tekmuje samo z dvema igralcema (Oraže/Bec), je v veliki nevarnosti, da izpade iz lige.

V podligi je SŠK Obir dolgo bil na zadnjem mestu. Zdaj pa je moštvo zamenjalo legionarja iz Slovenije in Obirčani so se povzpeli že na 6. mesto.

KAC — DSG Sele 7:0

Koroška liga

1. Wolfsberg	9	8	1	0	53:21	17
2. Labot	9	8	0	1	50:20	16
3. Landskron	9	5	2	2	46:34	12
4. KAC	9	4	3	2	45:33	11
5. Völkendorf	9	5	1	3	40:35	11
6. Kotmara vas	9	4	1	4	38:41	9
7. Bodensdorf	9	3	1	5	41:44	7
8. Celovec	8	1	1	6	19:45	3
9. Carinthia	8	1	0	7	20:47	2
10. Sele	9	0	0	9	23:55	0

Podliga

DSG Baško jezero — SŠK Obir 1:6
Zdravko Smrtnik 2, Babič 2, Marko Smrtnik 1, Zdravko Smrtnik/Babič

1. Področca	8	7	0	1	44:21	14
2. Finkenstein	8	6	0	2	41:27	12
3. Landskron	8	6	0	2	41:28	12
4. Völkendorf	8	5	0	3	40:23	10
5. Landskron	8	4	1	3	37:31	9
6. Železna Kapla	8	2	1	5	29:37	5
7. Bače	8	2	0	6	23:41	4
8. Wolfsberg	8	1	2	5	23:46	4
9. Borovlje	8	1	0	7	21:45	2

Smučarsko športno društvo Šentjanž z optimizmom v novo sezono

Pripravljali so se na ledeniku

V Šentjanžu že dolgo tečejo priprave na novo sezono, ki naj bi bila še uspešnejša kot lanska. Letos poleti je bilo veliko padavin, tako so bili pogoji na ledenikih, kjer se je odvijal največji del priprav, zelo dobri. Poleg treningov na ledenikih pa so mladi Šentjanžani dvakrat tedensko trenirali tudi v dvorani in si utrjevali kondicijo. Lani so društvo zastopali v Koroškem kadru: Dunja Jamnig, Silvana Oraže, Marion Maloveršnik in Daniel Užnik.

Postava letošnje sezone pa se je malo spremenila, saj je Silvana Oraže tesno zgrešila mesto in njo bo letos nadomestila Tatjana Zablatnik. Mladi tekmovalci, predvsem tisti, ki so v kadru, so letos polet trenirali na snegu več kot 30 dni. Sekcijski vodja športnega društva Šentjanž Erih

Užnik je letos s pripravami zelo zadovoljen. Marsikaj se je spremenilo tudi na finančnem področju: Že vsa leta smo dobro sodelovali s podjetjem Elan iz Begunj na Gorenjskem, v zadnjem času pa nam je priskočilo na pomoč podjetje Elan na Brnci.

Zadnje nam je podarilo tudi nov kombi, katerega bi si društvo prav gotovo samo ne moglo kupiti.

Še pred božičem nameravamo izdati brošuro z letnim poročilom, kjer so zbrani podatki o celoletnem delovanju športnega društva Šentjanž.

Franci Wiegele

je le za las zgrešil kvalifikacijo za tekmovanje v Ameriki in na Japon-skem. Kljub temu je prepričan, da bo šlo letos bolje in da še zdavnaj ne šteje k "staremu železu" kot ta avtomobil, pred katerega je našemu fotografu uspelo postaviti našega smučarskega skakalca iz Zahomca

Foto: Fera

Vaš poslovni partner v območju Alpe-Jadran

Korotan

proizvodnja in trgovska družba z o. j.

A-9020 Celovec
Viktringer Ring 26

Telefon — (0463) 56 2 16
Telex — 422801
Telefax (0463) 51 62 57

34170 Gorica
Corso G. Verdi 115

Telefon — (0481) 34 0 60
Telex — 461066
Telefax — (0481) 85 182

RAZVESELJIVA NOVICI ZA SELE

Brane Oblak: „Pripravljen sem pomagati Selanom“

Nogometno moštvo DSG Sele je letos poleti izgubilo pet igralcev, ki so bili lani delno tudi nosilci igre. Da je bila mera polna, pa je moštvo zapustil še trener Jože Fera, ki je v Selah s svojim delom dosegel res veli-

ko: moštvo je popeljal iz drugega v prvi razred in takoj naprej v podligo, kjer so Selani igrali dve leti, nato pa žal izpadli. Zaradi teh personalnih težav je letos v Selah na delu zelo mlada ekipa, brez večjih izkušenj.

Blaž Kordesch spet predsednik Športnega društva Pliberk

Prejšnjo soboto smo se zbrali na rednem občnem zboru Športnega društva Pliberk. Predsednik društva Blaž Kordesch je v svojem pozdravnem poročilu opozoril, da se večja ne le število igralcev, temveč tudi športna aktivnost, predvsem na področju tenisa. Organizirali so razne tečaje in tekme, pa tudi družabnosti v klubskih prostorih ni manjkalo.

Posebna zahvala velja ustanovitelju društva, na žalost prezgodaj umrlemu Poldeju Cvelfu, ki mu je predsedoval do leta 1986.

Kljub manjkajoči primerni podpori občine Pliberk, je našemu društvu v najkrajšem času uspelo zgraditi klubsko hišo, vzdrževati obe igrišči ter prirejati brezplačne tečaje. Omeniti je treba, da občina skoraj v celoti financira igrišči v Šmihelu, ki v nasprotju z našim društvom, vsaj na zunanaj ne goji športne aktivnosti med narodnima skupnostima.

Poročilo blagajnika priča o trenutnih finančnih težavah, saj smo komaj dogradili klubske prostore. Optimistični pa smo v prihodnji sezoni, ko nameravamo pokriti celoten dolg. Čeprav smo vključeni v Slovensko športno zvezo

(SŠZ), tudi s te strani ne moremo pričakovati nikakršne podpore. Razloga za tako ravnanje ne poznamo.

Sledila je razrešnica staremu odboru in izvolitev novega:

Predsednik: **Blaž Kordesch**
Podpredsednik: **Fritzi Wulz**
Tajnik: **Pepej Nedved**
Namestnik: **Marija Nedved**
Blagajnik: **Peter Trampusch**
Namestnik: **Jozej Opetnik**
Sekcijski tenis: **Pepej Nedved**, istočasno upravitelj teniških igrišč in klubskih prostorov

Zimski šport:

Andi Germ
Matevž Nachbar

Kontrolna organa:

Jurij Mandl
Jozej Riedl

Že vnaprej opozarjamo na prireditvi v zimski sezoni 1989/90:

6. 1. 1990: tek na dolgo prago
18. 2. 1990: Super-G/slalom na Libiču

Ob koncu bi še naprosili uredništvo NT, da se bi v naslednjih letih spomnili tudi drugih športnih panog, ne le nogometa. Kot vemo, je tenis umirjen šport, pri katerem ne prihaja do takih brutalnosti kot pri nogometu.

J. Nedved

Tako se je primerilo, da mlado moštvo ni slavilo niti ene zmage, kar se še ni zgodilo, odkar obstaja nogometno moštvo. Vodstvo kluba je letos jasno zastopalo mnenje, da hočejo igrati samo z domačimi igralci. Ker je vratar Oraže odšel v Celovec, so morali Selani dobiti nadomestilo, seveda iz Slovenije, saj njihov mladi vratar še ni zrel za prvo ekipo. Vsem je tudi znano, da vratar Fuchs ni največji talent in Selanom ni mogel dosti pomagati.

Treba je omeniti, da sodi športno društvo DSG Sele med redke klube na Koroškem, ki poslušajo s pozitivno bilanco. Če pa si pogledamo število navijačev na igrišču v zadnjem času, pa lahko le moledujemo za tistimi zlati časi, ko je bilo npr. na tekmi s Šmarjeto ali v drugih derbijih drugega razreda vedno več kot 500 gledalcev. Po neuspehih v letošnji sezoni so tudi funkcionarji doumeli, da je treba nekaj spremeniti.

V veliko presenečenje vseh je bil takoj pripravljen Selanom pomagati Brane Oblak, ki prav gotovo šteje med največje nogometne zadnjih let. Slovenec Brane Oblak je pričel s kariero pri Slobodi Olimpiji, kjer je igral 3 leta, nato je igral 8 let za Olimpijo, 2 leti za Hajduk v Splitu; nato se je preselil v Nemčijo, kjer je igral 2 leti pri Schalke 04, nato 3 leta

za Münchenski Bayern. Po 5-letnem uspešnem delovanju v Nemčiji se je vrnil v Ljubljano, kjer je 2 leti počival.

Po tem odmoru se je preselil v Avstrijo, kjer je igral 3 leta za Spittal in 3 leta za Trg-Feldkirchen.

Brane Oblak je ob prevzemu nove naloge dejal: „Situacija v Selah ni tako obupna, kot nekateri mislijo. Če bi klubu res uspelo pridobiti kakega igralca, vidim možnost, da obstanemo v ligi. Seveda pa moramo vsaj na domačem igrišču dobiti vse tekme, na tujem pa po eno piko. Odločilne so seveda tudi priprave, s katerimi pa bi moral začeti prav gotovo nekoliko prej. Na tekmi proti Kapli, katero sem si ogledal, sem pri igralcih opazil še precej pomanjkljivosti.“

BILJARD

V 4. kolu jesenskega prvenstva je 1. moštvo Slovenskega biljardnega kluba Juenna na domačih tleh nastopilo proti moštvu Standard iz Celovca. Izid tekme je bil vsekakor razveseljiv, saj je slovensko moštvo igralo nadpovprečno dobro, toda niso in niso mogli zaključiti tekme v prid slovenskemu moštvu. Končni rezultat se je glasil 2:7 za celovško moštvo, točkovala sta P. Verhnjak in Št. Logar.

Lestvica B-lige

1. St. Celovec 3	4	+16	7
2. Dobrla vas 1	4	+12	7
3. Eintracht 4	4	+10	7
4. Beljak 2	4	-2	3
5. Pliberk 2	4	-2	3
6. Eintracht 5	4	-6	3
7. SBK-Juenna 1	4	-8	2
8. Sinča vas	4	-20	0

Naslednji teden v Našem tedniku

Kdo bo nogometaš leta 1989

Strokovna žirija bo izbrala najboljšega igralca preteklega leta in utemeljila svojo odločitev.

TRGOVINA

KRIVOGRAD

Šmihel nad Pliberkom
telefon (0 42 35) 25 37

V našem tekstilnem oddelku
tako zaposlimo
prijazno dvojezično
PRODAJALKO.

Že 100 let hodijo parklji — „ta grdi Miklavži“ v Svečah

Sabini in Martini parklji tokrat niso prizanesli. Višek parkljevanja bo v torek ob 19. uri v Svečah. (Spodaj): 47 let je skupino vodil Wilhelm Feinig (levo). Pred kratkim je skupino predal v roke Josefa Moserja.

Letos praznuje društvo parkljev v Svečah svoj 100. rojstni dan. Celih 47 let je društvu predsedoval Wilhelm Feinig, ki je pred štirimi leti predal svojo funkcijo v mlajše roke; zdaj ga vodi Josef Moser. V torek, 5. decembra, se bodo parklji, ali kakor jim domačini pravijo „ta grdi Miklavži“, zbrali ob 19. uri sredi Sveč.

S parklji hodijo na ta dan na okrog še „ta sveti Miklavž“ z rdečo škofovsko kapo in palico, „dekva“ z masko in rožansko nošo ter „ajnsčpilar“, v elegantnem fraku, s črnimi rokavicami, črnim cilindrom in črno masko. Kot zanimivost naj omenimo, da moški predstavljajo tudi ženske figure.

Najbolj zastrašijo mlado in staro seveda parklji, ki s svojimi velikimi maskami dosežejo tudi velikost 3 metrov. Take maske so seveda zelo težke in jih morejo nositi samo zelo močni fantje, saj pride včasih tudi do pretepa med „ta grdimi“. Parklji iz Sveč so menda že marsikaterega porednega za zmeraj odnesli iz Sveč...

Tehnika je dohitela tudi poročevalca RTV Ljubljana...

Lozje Kos, korespondent Radiotelevizije Ljubljana, vala 202 in dnevnika Delo na Koroškem, verjetno sam ni več verjel, da bo doživel čas, ko bo tudi on lahko razpolagal s sodobno kamero — a tehnika je tudi njega dohitela.

V zadnjih letih je Lozje Kos s svojim snemalcem posnel na Koroškem vrsto zanimivosti, še posebej iz življenja slovenske narodne skupnosti. Vse to sta opravila s kamero, ki bi že zdavnaj sodila v tehnični muzej na Dunaju.

Pred kratkim pa je RTV Ljubljana poslala svojemu korespondentu novo kamero, ki je menda dokaj komplicirana, a zato tem bolj kakovostna in uporabna. Iz katerega proračuna so vzeli za nabavo kamere, nam Lozje Kose ni mogel povedati, zato pa zdaj menda še bolj pogosto in z lahkoto zasleduje dogajanja v zamejstvu.